I. évfolyam. Arad, 1886 Juniushó 19. Szombat. 168-dik szám.

Szerkesztőség:
Főtér, Hermann-udvar I. emelet, a külső folyóson.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főtér, a törvényszék melletti Neumann-háznak utczára nyiló helyiségében.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap utáni szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . . 12 frt.
Fél évre . . . . . 6 frt.
Negyed évre . . . . 3 frt.
Egy hóra . . . . 1 frt.

Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 14 frt — kr.
Fél évre . . . . 7 frt — kr.
Negyed évre. . . 3 frt 50 kr.
Egy hóra . . . 1 frt 20 kr.
Hirdetések helyben fizetendők.

Nehéz idők.

Arad junius 18.

Semmi jel sem mutat arra, hogy közgazdasági életünkben az idén kedvező fordulat álljon be. Azok a tényezők, amelyek gazdasági viszonyaink alakulására közvetetlen befolyással birnak: nem sok jóra adnak reménységet. Mindenfelé oly fejlemények tárulnak elénk, amelyektől nincs mit várnunk a vagyonosodás gyarapodását; ellenkezőleg — setét szinekkel tüntetik fel azok az eddig is erősen érzett »nehéz idők« még sulyosabbá válásának előjeleit.

Ne tévesszük azonban szem elől, hogy ma már nem egyik vagy másik államnak, hanem a nemzetközi értékforgalom, mindjobban táguló óriási hálózatába bevont egész világnak viszonyai lépnek fel szabályozóul a termelés esélyeinek körében; s igy talán, ha biztosan nem is várhatjuk, de számitásunkban mint nem-lehetetlent felvehetjük, hogy annak a válságos helyzetnek, amelybe legelső sorban a gabonaárak csökkenése miatt jutott az ország, — előbb-utóbb mégis csak vége szakad. Ám de ezzel ma már csak részben szünnék meg a nyomoruság. Mert a nemzetközi verseny által reánk zuditott bajok tetőzéséhez ez évben, ugy látszik, maga a természet is bőven hozzá akar járulni.

Kora tavaszszal a fagy tartott idő előtt való szüretet, erős csapást mérve bortermelésünkre, amelynek körében más minden egyéb baj is bőven felüti a fejét. Majd a kedvezőtlen időjárás, most legutóbb a temérdek eső adott okot a gazda-embernek, hogy feje már előre is belefájduljon abba, amit a mostani gazdasági év leteltével kell majd elviselnie. S hogy még jobban beteljék a bajok mértéke, — egy ujabb veszedelem lép fel: az árviz, amely az ország egyes részein már meg is kezdé pusztitásait, s ha az időjárás jobbra nem fordul, bizony sok helyen fogja egész vidékek lakosságát mindennapi kenyerétől megfosztani.

S az árviz egy sokszor megvitatott kérdést hoz napirendre, — folyóvizeink szabályozásának kérdését. Nemcsak az árviz által sujtott vidékek lakossága és azok, akiknek hasonló veszedelemtől van mit tartaniok: hanem olyanok is, akiket a dolog egészen közelről nem is érint, felsorolják ilyenkor ismételve azt a sok kifogást, azt a sok panaszt, ami a vizek szabályozása körül való eljárás miatt oly gyakran felmerül. S akik nagyon is erősen akarják, a különben is eléggé megdöbbentő képet, — amelyet az elöntött határok nyomorusága tár elénk — kiszinezni: hamar készen vannak itéletükkel, kimondják minden tartózkodás nélkül, hogy mindaz, ami nálunk a folyóvizek szabályozása végett történik, kárba veszett munka . . . csak arra való, hogy a népnek legyen egygyel több titulusa arra, hogy fizetnie kelljen; mintha bizony a Tisza-kormány, mely már jubileumot is tartott, s most uralkodásának tizenegyedik évét éli, nem zuditna különben is elég terhet, elég nyomoruságot, adót, deficitet a nemzet nyakára stb. stb, — már amint t. i. ezt a sok vádat az ellenzéki észjárás oly erőteljesen szokta diktálni a parlamenti szónokok szájába, vagy a vezérczikkezők tolla alá.

Csoda volna-e, ha a nagy közönség ezeket az erős állításokat annyiszor hallva, — már-már hajlandóvá válnék teljesen elfogadni azt, amit igy reá akarnak disputálni. Szerencsére azonban ugyanazok, akik ily erősen fel tudják sorolni, élesen megvilágitni a sok bajt, melylyel a nemzetnek, a mai tagadhatatlanul nehéz idők alatt küzködnie kell: önmaguk rontják le érvelésük hatását azzal a vastag tulzással, hogy hát annak a sok bajnak egyes egyedül csak a kormány az oka; s hogy az esetre, ha az utolsó tiz éven át nem a Tisza-miniszterium vezette volna az ország ügyeit, ma már minden másként lenne.

Nos hát ez a tulzás fel kell, hogy nyissa a szemét még azoknak is, akiket egyébként az ellenzéknek mindig sokkal könnyebben rendelkezésére álló tetszetős fejtegetésekkel — teljesen el lehetett vonni a fennálló viszonyok elfogulatlan megitélésétől.

Tény az, hogy a Tisza-kormánynak nem a jóakaratán, nem a legbuzgóbb, legtisztességesebb törekvésén mult, hogy müködésének 10 évi cyclusát nem volt képes kedvezőbb pénzügyi eredménynyel lezárni. Ő is megtett mindent, amit helyében bárki más megtehetett volna: de viszont neki, éppen ugy, mint ez bárki mással is megtörtént volna, legyőzhetetlen akadályul álltak utjában egyrészt a nemzetközi viszonyok, másfelől meg a nemzet szellemi és anyagi életének elmaradottsága, amelynek megszüntetése felett jóformán idő sem volt sokat tanakodni . . . hanem »két kézzel, a legnagyobb áldozatok árán kellett az országot ugyszólván egyszerre beleemelni a culturális haladás sodrába.

Hogy ehhez nem volt s még ma sincsen meg a nemzetnek elég anyagi ereje: az mindenbizonynyal nem a kormány hibája . . . de annál nagyobb hátrány reája nézve, mivel tevékenysége meg van bénitva, mivel csak fél munkát végezhet, s nem karolhatja fel a nemzet szellemi és anyagi életének regenerálását oly méretek között, amilyeneket a cultur-államok lázas előretörése megkivánna; s amelyek között oly szivesen inditna meg messzeható tevékenységet.

A kormány bizonynyal nagyon érzi, hogy különösen hazánk folyóvizeinek szabályozása, továbbá a belvizeken való hajózás kiterjesztése körül mennyit lehetne, mennyit kellene még tenni. Nagyon jól tudja, hogy a folyóvizeink nagyobb szabásu és teljesen helyes szabályozásával nemcsak — egy évről-évre, az országnak hol az egyik, hol a másik részében ismétlődő elemi csapás pusztitásainak lehetne korlátokat emelni; hanem egyuttal a vizen való közlekedés utjainak sokasitásával az anyagi felvirágzásnak mindmeg-annyi életerét működésbe hozni.

Csakhogy van-e az államnak, van-e az érdekelt közönségnek elég ereje ahhoz, hogy azt a nagy anyagi kérdést meg lehessen oldani!

A kormány, mely a legtávolabbról sem huny szemet a felett, hogy a folyóvizek szabályozása körül való eljárásban sok nem történt ugy, mint ahogyan kellett volna történnie: a legjobb akarattal azon van, hogy az elkövetett hibák orvoslást nyerjenek; hogy az állami hatalom intéző és ellenőrző hivatásának e téren minél jobban megfeleljen. E mellett elég, megdönthetlen bizonyitékot lehet felhozni csak a közelmultból is. De meg aztán ki vonhatja kétségbe, hogy ha anyagi erőnk engedné — bizony a kormány állana a legislegelső sorba azok közé, akik megtennének mindent folyóvizeink szabályozása és a belvizeken való hajózás anyagi életünkbe annyira belevágó kérdéseinek minél terjedtebb körü, minél helyesebb megoldására.

Ám ha mi is azon helyzetben volnánk, mint Francziaország, amely nehány évvel ezelőtt, midőn még mindig érezheté a háboru által tőle kisajtolt milliárdok sulyát, — egy ujabb milliárdot volt képes áldozni arra, hogy a vasuti és a vizen való közlekedés hálózatát kiegészitse!

Mi azonban sinlődünk a nehéz idők által reánk hozott viszontagságok között. De azért nem veszitjük el reményünket és nem veszitjük bizalmunkat sem, hogy sanyaru sorsunkon közgazdasági viszonyaink kedvezőbb alakulása majd csak segitni fog, s hogy a kormány tisztességesen és sikerrel fogja megoldalni azon nagy hivatását, amely e téren reá hárul.

(*)

A büntető törvénykönyv revisiója. A büntető törvénykönyv revisiójának kérdésében egy napilap legközelebb azon hirt hozta, hogy az igazságügyminiszter a büntető törvénykönyv tüzetes revisióját szándékozik munkába vétetni s meg is nevezi azt a curiai birót, aki a revisionalis javaslatot szerkeszteni fogja. Mint a „Jogtudományi Közlöny“ megbizható forrásból értesül, e hir teljesen alaptalan. Az igazságügyminiszter a büntető törvénykönyv revisiójának tervével egyáltalán nem foglalkozik.

A főrendiház közjogi és törvénykezési bizottsága tegnap délelőtt 11 órakor tartott ülésén tárgyalta és elfogadta az országgyülési választókerületeket érintő változtatásokról és némely választási székhely áthelyezéséről, továbbá a telekkönyvi betétek szerkesztéséről szóló törvényjavaslatokat és azokat módositás nélkül elfogadta.

Nemkülönben tudomásul vette a honvédelmi miniszternek a katonai nevelő-és tisztképző intézetekben magyar alapitványi helyeken elhelyezett ifjakról, valamint a Ludovica Academia állapotáról szóló jelentéseit. Az ülésen a kormány részéről Tisza Kálmán miniszterelnök és Fabiny Teofil igazságügyminiszter voltak jelen.

Osztrák hang rólunk. Az osztrák képviselőház — tudvalevőleg — most folytatja a vámtarifa részletes tárgyalását. A junius 16-iki ülésen dr. Ausserer oly beszédet tartott, melynek kitérései a legnagyobb mértékben megérdemlik figyelmünket. Dr. Ausserer fejtegetései körébe belevonta Magyarországot is és a többek közt a következőket mondá:

„Ismételten hallottuk“, — mondá szónok — „hogy a gabonavámokból legnagyobb részben Magyarország húz hasznot.“ Ez helyes, de Ausztria is hasznot fog húzni azokból s közvetve hasznot nyer Magyarország hasznából, mert Magyarország piaczot képez az osztrák iparra nézve.“ Szóló ezután Plener legutóbbi beszédére s különösen azon megjegyzésére reflectál, mely a Magyarországgal való personalis unióra vonatkozik. „Mi Ausztriában nem vetettük föl e kérdést“, — ugymond. „E kérdés legelőször Magyarországon lépett fel, kezdetben szerényen, kis körben, majd később nyiltan a parlamentben, pedig igen tekintélyes párt részéről. Kötelességünk tehát, hogy e kérdésnek nyiltan szemébe nézzünk. Nincs szükségünk arra, hogy Magyarország folyton és folyton azt mondja nekünk, hogy mi vagyunk előnyben s hogy mi bizonyos tekintetben Magyarországot elnyomni akarjuk, mert ez egyszerüen nem igaz. Az egész kiegyezésből kezdettől fogva Magyarország hüzott haszont. Gondoljuk csak meg, mikép áll szavazataink aránya a delegatióban ahhoz a quotához képest, melyet fizetünk? Azonfelül Magyarország, mint egységes birodalom, a mi számos fractióra szakitott államtestületünk felett nagy fölényben van, s ezt a nagy fölényt tényleg kihasználja. A vámsorompóknak Magyarország ellen való fölállitása — habár erre alig fog valaha kerülni a sor — még nem lenne oly képtelenség. E sorompók fönnállottak 1850-ig, s ha addig lehetségesek voltak, ma is lehetségesek volnának. Különben én ohajtom a Németországgal való vámuniót s ohajtom, hogy a vámunio tovább, az egész középeurópai vámterületre fejlesztessék ki, s ekkor nem volna lehetséges. Ausztriát vagy Magyarországot egyoldalúan kizárni. S ha a vámunio létre jönne, a magyarok lennének az elsők, akik annak megszüntetését kérvényeznék. Nekünk mitsem kellene tartani attól, egyéb tekintetben azonban azt a nagy előnyt merithetnők a personalis unióból, hogy képesek volnánk belső ügyeinket önállóan intézni és Magyarország jelen irányadó befolyását háttérbe szoritani.“

Hegyrendészetünk.

— Az aradmegyei közigazgatási bizottság figyelmébe. —

(f.) A culturának éppen ugy meg vannak szabva zónák és magasság szerint a földrajzi határvonalai, mint valami növényspeciesnek. A földtekének magasabb meg északibb táján a civilisatio magas sudaru fája földön kúszó törpe ágboggá silányul, mig még odébb már gyökeret sem tud verni magának. S miután a civilisatio mégis csak sokkal finnyásabb növény, mint a rengetegalkotó bikk, meg a viharral daczoló havasi fenyü: az ő climaticus határvonala is mélyebbre esik, mint emezeké. Elég bő alkalmam volt megállapitani azt a növényföldrajzi igazságot, hogy például a mi borvirágkoszoruzta Hegyaljánkon a culturának határvonala még a szőlőtermő zóna alatt is jó mélyen vonul el. Amint a gabonatermő Alföldről a hegyaljai országuton keresztül egyetlen lépéssel a szőlő övébe kerülsz, mindjárt megérzed, hogy itt nemcsak müveltség, de intézmények, sőt minden, modern viszonyok közt élő emberben kifejlődni szokott felfogás tekintetében is teljesen idegen világba jutottál. A benszülött őslakók szokásai és érdekei még folytonos küzdelemben vannak itt a hegyoldalokat venyigével benépesitő szőlőbirtokosok idegenül ide hozott rendjével; a padurján még ma is csak jókedvében akarja belátni azt, hogy a hegy és erdő, ahol ő a maga igénytelen életmódjának minden feltételeit munka nélkül is készen találja, nem köztulajdon, melynek még cultivált részeiről is szabad dézsma illetné meg az őslakókat.

Ebben a csak nagyon nehezen tisztuló felfogásban kell keresnünk annak az okát, hogy mért nem lehetett eddig a hegyrendé-

---

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája
(Junius 19.)

A feltalálhatlanok.

— Regény. —

Irta: **Pernett Frigyes.**

XIV.

A viszontlátás.

(26-ik Folytatás.)

„Nevezheti ön ezt gyöngeségne'“, folytatá Katego asszony rokonszenves mosolylyal, „de hát mi asszonyok vagyunk a gyengenem. Kimélje őt, ha lehetséges, még az esetben is, ha gyémántkeresztem örökre odaveszne.“

„És ilyen nőt hagyhatott el ez ember oly gyalázatosan!“ szólt az ügyvéd a megbotránkozás kifejezésével. „Azonban akarata nekem parancs; talán még nyerünk valamit e kimélet által.“

„Mi lehetne az?“

„Ha férje ismeri az ügyállást, bizonyára rá lesz birható, hogy egyezzék bele az elválásba. Ez esetben elkerülnők a talán hosszadalmas pört és az egész ügy rövid idő alatt el lenne intézve.“

„E felelet, ügyvéd ur, igazolja mindama [illegible]ményeket, melyeket önbe helyeztem!“ vi[illegible] Sylvia hálásan. „Ön valóban melegérszonzó [illegible]telen képviselő, minőt találni nem [illegible]zés, önzés[illegible]latik. Isten önnel, a mielőbbi mindenkinek [illegible] viszontlátásra.“

Frank megfogta a Sylvia által nyujtott kicsiny, finom kezet és szégtságos érzés futott rajta végig, midőn annak szoritását érezte. Azután az érdekes látogatónőt egészen a külső ajtóig kisérte és rögtön visszatért az irodába, hogy a szükséges intézkedéseket megtegye.

Egy ifju, kedves jelenség sem gyakorolt rá soha oly mély és közvetlen ingert, mint ezen, a harminez évhez közel álló asszony kifejlődött szépsége. Az ügyvéd az első pillanattól kezdve hatalmasan vonzatva érezte magát általa és megfeszitette elméjét, hogy lehető gyorsan segitsen rajta,

Pár perczczel később a válókereset elkészült s bevolt nyujva és másnap már a Sylvia által lakott ház cselédei egy, az ő szemükben valószinüleg fontos eseményről beszéltek. Ugyanis Katego asszony, aki eddig megelégedett egy szobaleánynyal, most egy inast is fogadott, mégpedig egy egészen csinos, erőteljes, fiatal embert.

Természetesen a cselédek érdeklődése az uj inas iránt tetemesen csökkent volna, ha tudják, hogy az tulajdonképen nem szolga, hanem inkább a hatóság közege. Ez esetben épp oly félénken huzódtak volna tőle vissza, mint a mily nyájasan és bátorságosan közeledtek hozzá.

Mint már emlitve volt, Frank majdnem mindennap értekezett uj ügyfelével; többször is, mint azt a szükség megkivánta. Gyakran feltette magában, hogy ma nem látogatja meg, de mindig jött közbe valami körülmény, a mely e jó szándékot megdöntötte.

Egyszer értekezése volt Edével, a ki daczára a legkézzelfoghatóbb érveknek, ragaszkodott állitólagos jogaihoz és semmiféle engedményre sem volt rábirható; másszor megint utja a végzetes ház előtt vezetett el — a mi ezelőtt sohasem történt — és ilyenkor mintha ellenállhatlan erő vonzotta volna őt oda.

Agoston a szunyoghoz hasonlitotta önmagát, mely a fényt körülrepkedi: mosolygott e hasonlat fölött, de azért folytatta a veszedelmes röpködést. Klementina irányában magaviselete legkevésbé sem változott meg, most is ugy, mint azelőtt, a gyengéd, figyelmes férj volt, sőt talán figyelmesebb, mint előbb.

Egész környezetéből talán Illing Henrik volt az egyedüli, a ki az ügyvéd lényegében bizonyos változást nemcsak észrevett, hanem annak okát is kutatta, de ő sem jutott határozott eredményre.“

„Mért oly nagyon vidám?“ kérdé egyszer.

„Mi ügyvédek néha elégültek vagyunk, mikor mások szomorkodnak!“ válaszolt Frank nevetve.

„Ez jó üzleteket jelent?“

„Nem is rosszakat!“

Henrik megelégedett a válaszszal, mert kénytelen volt vele, azonban föltette magában, hogy az ügyvédet lehetőleg szemmel tartja. Ágoston elégült hangulata folyton tartott, mert Sylvia napról-napra ingerlőbbnek és szebbnek tünt fel előtte.

Évek óta nem élvezett oly édes boldogságot, mint mikor ezen ügyfelének oldalánál ült és hallgatta elbeszéléseit, melyek mindenféle szellemes és pikans észrevételekkel átszőve, oly kellemesen és ingerlően hangzottak ajkairól. Ezenkivül az asszony folyton változó kedélyhangulatban volt: ma ábrándos képzelmekkel volt telve, ezt szeretetreméltó kedélyesség váltotta fel; most majdnem tulcsapongó volt, hogy a következő perczben komoly legyen; folyton más, de folyton érdekes.

Az ügyvédet csak a kegyelet bosszantotta, melylyel őt visszatartotta attól, hogy férje ellen minden lehető eszközt mozgásba hozzon.

„Képes lennék ezt a nyomorult ficzkót szétmorzsolni“, szólt egy izben lehangoltan, „és nem szabad tennem, mert gátol benne az ön regényes gyengesége! Még meg fogja bánni, hogy ily elnézéssel jár el, mert az efajta embereket a kimelet csak vakmerőbbekké teszi.“

„Ettől most nyugton lehetünk“, viszonzá Sylvia. „Hisz ön gondoskodott arról, hogy meglepetéseknek ne legyek kitéve. Ugy látszik“, folytatá mosolyogva, „mintha ön jobban gyülölné Edét, mint én magam!“

„Gyülölöm őt, mert — mert önt nagyra becsülöm!“ szólt Ágoston, miközben tüzes szemei fényesebben csillámlottak. „Gyülölöm, mert a legbájosabb asszony ellen, kit valaha ismertem, gyalázatosan viselte magát: gyülölöm, mert az olyan egyén, mint ő, az egész nemnek szégyenére válik.“

„Ne feledje el, hogy én, mint elvált nő is az ő nevét leszek kénytelen viselni! Ez ma már nem mocsoktalan és nem teljesen az ő hibája miatt; most még azután egy megbecstelenitő birói itélet szenynye is tapadjon hozzá? Végtelenül jól esik, hogy ily nagymérvü részvéttel van irántam, nagyobbal, mint megérdemlem.“

„Nem Sylvia“, vágott közbe az ügyvéd, „ne becsülje önmagát igazságtalanul értékén alul! Sok, nagyon sok nő van, a kik felemelt fővel jelennek meg a társaságokban, a kiknek nem szabad szemrehányást tenni és mégis mélyen ön alatt állanak. Ha valaki oly tettet követ el, melyet a törvény bünténynek bélyegez, a biró itéli meg, hogy fennforgott-e az eltökéllett gonosz szándék és ha ezt meg nem állapithatja, a vádlottat felmenti. Szigorubb legyen-e a társadalom itélete, mint a biróé?“

„Bizonyára, barátom“, viszonzá Sylvia komolyan, „az asszony neve, mint a régi példabeszéd mondja, hasonló a fénylő aczélhoz — egy lehellet és elhomályosul! Ön jóindulattal viseltetik irányomban és ennek örülök; de ha önt becsületszavára kérdezném, hogy lenne-e bátorsága engem, Katego Sylviát, Libanoff herczeg eltaszitott barátnőjét feleségül választani, mi lenne rá a válasz? — Még csak a megcsalatottat sem játszhatom, mert tudtam, hogy a herczeg nős ember; egész tisztán állott előttem, hogy csókja választfalat von köztem és azon szerencsés asszonyok közt, kik, mint ön mondja, felemelt fővel jelennek meg a társaságban. Talán sok másként történt volna, ha hamarabb akadunk egymásra: éppen ez volt balcsillagzatom, mely más, kevésbé érdemes férfiakkal hozott összeköttetésbe.“

Sylvia hangja remegett és könyes csillogott szemében. Frank megfogta kezeit.

„Azt nem tudom, hogy az ön által feltételezett esetben mit tennék“, mondá meghatottan, „de azt tudom, hogy az ön iránti hajlandóságom már nagyon elérte azt a határt, melyet még puszta barátságnak nevezhetünk.“

„Óvja ön ezt a határt!“ sietett szólni a szép asszony. „Ennek átlépése mindkettőnkre végzetes lenne!“

Izgatottan, zavarodottan, rózsás pirtól elboritva igyekezett Katego asszony kezeit az övéiből kiszabaditani. Frank erősen tartotta azokat és ajkaihoz vonta. Izzó forróság futott végig erein; Sylvia haja arczát érintette, feje mellére hanyatlott. Az ügyvéd nem tudott magán uralkodni. Frank gyöngéden átölelte derekát és csókot nyomott az illatos fürtökre.

E pillanatban zajtalanul megnyilt az ajtó: egy sötét alak surrant be a félhomályban levő szalónba.

Bántó nevetés szakitotta meg a csendet: Sylvia és Ágoston ijedten hátráltak.

Katego Ede állott a küszöbön összefont karokkal és szikrázó szemei cynicus pillantást vetettek a zavarodott párra.

„Sajnálom,“ szólt gunyosan, „hogy ily nagyon alkalmatlan pillanatban jöttem! Láttam, hogy rendes védelmeződ, aki ide fészkelte magát, éppen most elment, azért az alkalmat kedvezőnek tartottam! Most már tudom, hogy mért ment el. . . . Még sokkal jobb oltalom alatt tudott téged. Ne háborgattassák magukat nagyságaitok; hiszen ennek a derék asszonynak csak ferje az, aki véletlenül a házba rontott! Örülök látni, hogy távollétem alatt nem unod magad. . . .“

„Egykori feleségének háza az ön számára rendőrileg el van tiltva“, szólt Ágoston elkeseredetten.

(Folyt. köv.)

...eru igények megkiván-
...el vagy községi, hanem még
... patriarchalis alapokra fektetni.
...község a szőlőbirtokosok összeségéből
... autonom, ugyszólván minden más hatóságtól független testület, mely maga alakitja meg a maga hegyszékét s ez ismét a hegykapitány elnöklete alatt szedi össze a közegeit, a hegybirót, meg az ő alantasait, a hegyrendészetnek végső alkatelemeit: a csőszöket.

A berendezés egészen kitünőnek látszik igy első pillantásra, mert hiszen a szőlőbirtokos közönség összeségének a befolyását látjuk általa biztositva a magát ezen birtokosközönséggel szemben idegennek, sőt érdekellenségnek érző őslakossággal szemben. Hát nézzük a dolgot kissé közelebbről. A birtokosközönség, nem is a maga összeségében, hanem csak érdeklődő tagjai által képviselve, gyakorol befolyást a hegyszék összeállitására. A hegykapitány s a hegyszéknek még néhány tagja, még csakugyan a nem őslakó birtokos-közönség kebeléből kerülnek ki. De a hegyszék többi tagjai, a hegybiró, kinek a csőszök fölötti közvetlen felügyelet feladata, s a mi a legfontosabb, maguk a csőszök, már megint az őslakók, a birtokosokkal érdekellentétben álló osztálynak a tagjai, a kiknek révén tehát az egész hegyrendészetben olyan elemeknek a kizárólagos befolyása, mondhatjuk, uralkodása biztosittatik, melyeknek éppen ellenséges magatartása ellen akarná magát a szőlőbirtokos közönség biztositani. Az összetartás, ez a különben szép erény egyik magyarországi népfajban sinesen annyira kifejlődve, mint azokban az őslakókban, a kiket a megélhetés szüksége a rengeteg hegyi erdőségekből idők multán a sikság felé hajló hegyoldalakra szoritott. A legritkább esetek közé tartozik — nekem egyáltalában nincs ilyenről tudomásom — hogy a csősz a fajabeli szőlő- vagy gyümölcstolvajt megfogta és büntetés végett a hatóságnak átszolgáltatta volna. Pedig az egészen közönséges látvány, — én magam is többször gyönyörködtem rajta többedmagammal — hogy az esti harangszóra hazatérő szőlőmunkások rajként lepik el a szőlőkben levő gyümölcsfákat s vidám nyihogással dézsmálják meg az őrizetlen termést. A megmaradtat aztán a kalapja karimájában viszi be a vinczellér a gazdának: megette a veréb.

Velem azonban már megesett gyermekkoromban, hogy midőn egy izben a Kecskés tetejéről perzselő hőségben nagy szomjasan hazagyalogoltam, egy fürt szőlőért a másik hegyháttól elémbe rohant csősz fertelmes káromkodások közt emelte rám a puskatusát, melynek közelebbi megismerésétől csak ugy tudtam menekülni, hogy beigazoltam neki, hogy abba a kolnába tartozom, a melyben ő süldő nyulat kinált megvételre a vadászati tilalom idejében.

Általában véve azoknak a vexálásoknak, amelyeknek a hegyvidék szőlőbirtokosai a saját szolgálatukra rendelt közegek részéről kitéve vannak, hossza-vége nem szakad. Hogy ismét a saját tapasztalatomból emlitsek példát, az őszszel a feleségem, egy nőrokonom és egy elökelő aradi vendégünk társaságában, a szomszéd szőlőtulajdonos engedelmével nyaltuk a holdvilágot a mi kedvencz fánk alatt, mely a szomszéd szőlő határába, de nem szőlővel beültetett területre esett. Abrándozásunkból egy alig 10 lépésnyi távolságban elsütött fegyver durranása riasztott fel s erre közvetlenül megdördült a holtrészegen inspiczióló hegybiró durva, szitkozódó hangja is. Megneveztük magunkat s felszólitottuk, hogy kisérjen le a néhány lépéssel alantabb fekvő kolnánkba. Ő fegyverére mutatva, még durvább szitkok között azt követelte, hogy kövessük őt, a hölgyek is, éjnek idején, a községházára. Hogy szavainak nagyobb nyomatékot adjon, elökiabált még két fegyveres csőszt is, kiknek fedezete alatt aztán az egész társaságot szépen bekisérte. Az esetet természetesen nem hagytuk annyiban.

A vadállat ellen illetékes helyen: a megyei alispán urnál tettünk jelentést. Az alispán ur utasitására Aradmegyének előzékeny és erélyes főszolgabirája járt el a tulhatalmaskodó hegybiró ellen, s őt hivatalától azonnal felfüggesztette, annál is inkább, mert a szörnyeteg a kolnában magukra maradt nőket még az eset után is sokáig insultálta és fenyegette vad szidalmaival. — A hegyszék azonban, a lovagias hegyszék, olyan ülésben, melyben mi képviselve nem voltunk, a hegybirónak azon kijelentése alapján, hogy mi mindannyian, a hölgyek is, holt részegek voltunk, a főszolgabiró ur határozatát mellőzte s a derék hegybirót állásában megtartotta. — A hegyszék jól okoskodott: ilyen lovagias insinuatiók alapján magam kértem meg a főszolgabiró urat, hogy a további eljárásokat szüntesse be, mert nem akartam, hogy külön vizsgálat rendeltessék el annak bebizonyitására, hogy a két hölgy, meg a mi nagyon tisztelt vendégünk nem voltak — részegek.

Belátom, hogy a hiba itt nem annyira az emberekben, mint az intézményben rejlik. Ha a hegybirónak l e h e t e t t ilyen dolgot ...tvetni, hát j o g a is volt hozzá. Igaza ...nk van az ő alantos közegeinek és ...boráinak, a csőszöknek is, hogy hivatalos állásukat a tolvajok védelmére, fegyverüket orvvadászatra, utasitásaikat a szőlőbirtokosközönséggel szemben tanusitott brutalitásokra használják. Az ilyen orgazdák és orvvadászok ellen fellépni nem tudnak, nem mernek, nem akarnak, nehogy a „czinyemintye" emberei egy szép napon az ő fejük felett perzseljék fel a kolnát, amint az ilyen esetek éppen nem tartoznak a ritkaságok közé.

Miután azonban az ilyen állapotok tovább fenn nem tarthatók, mert a megbüntetlen brutalitások után vérszemet kapott bárdolatlan emberek ma egyikünkön, holnap másikunkon ismételhetik a fajgyülölettől sugalmazott ezen támadásaikat: miután a mai hegyrendészeti szervezet mellett a tolvajlás, orvvadászat (ezt maguk a csőszök űzik legjobban) megakadályozva még sinesen; miután a józan csősz nagyobb ritkaság, mint a fehér holló, s holtrészeg ember kezébe töltött fegyvert adni nem szabad; s főleg miután Aradvármegye intéző urainak van elegendő erejük arra, hogy ily felvad állapotokat, ha azokra figyelmük felhivatik, megszüntessenek: kivánatosnak tartanók, hogy a megyei közigazgatási bizottság a hegyrendészet e kérdéseivel behatóan foglalkozzék, s a jelenlegi állapotok javitására egyelőre legalább annyit tegyen meg, hogy kezdeményezésére a csősz-intézmény megszüntettetvén, a hegyrendőri felügyelet a birtokososztály természetes ellenségeit képező még felvad őslakók kezeiből kivétessék és tisztán megyei főnhatóság alatt álló s arra való közegekre bizassék.

TANÜGY.

A népiskolai tanitás egyes akadályairól.

(Három közlemény.)

II.

Az előbbi magyarázó képből tisztán kitetszik, melyek a népiskolai tanitásnak legnagyobb akadályai; t. i.: 1. a szülők netáni rendetlen élete, 2. a szeszes italok mértéktelen ivása, 3. a kicsapongások és az abból származó és csak nehezen meggyógyitható nyavalyák, 4. szük, nedves és sötét lakások, 5. elégtelen, rosz és egészségtelen táplálék, 6. a tanító belátása szerinti működésének megszoritása, 7. rosz tankönyvek és azon sajnálandó viszonyok, melyeknél fogva a tanitók kényszerittetnek azok használatára, végre 8. a gyermekek tulságos szabadsága.

Minthogy a népiskola a társadalomért van, s minthogy a népiskola azon tényező, mely a jövő nemzedéket hivatva van boldogulni tanitani, ugy a társadalom nem teheti túl magát ezeken az akadályokon, hanem fontolóra kell vennie azokat együttesen és egyenként, és azok megszüntetésére módokat kell keresnünk.

Jóakarat mellett igen sokat lehet elérni. Ha a szülők serdülő és felnőttebb gyermekeiket szigoru felügyelet alatt tartják s nem engedik, hogy hajlamaik magukra hagyatás folytán s z e n v e d é l y e k k é f a j u l j a n a k e l; ha a szülők érdeklődnek különféle koru gyermekeik szórakozásai iránt és mulatságaikat, amennyire tehetségükben áll, maguk intézik vagy legalább azokat ellenőrzik. Mert hiába igyekszünk saját gondatlanságunkat és kényelemszeretetünket elpalástolni; legyünk csak őszinték s valljuk be, hogy a legtöbb gyermek szerencsétlensége szülőjének indolentiájából származik. Számtalan gyermeknél maguk a szülők vetik meg alapját az iszákosság, munkakerülés, pazarlás, durvaság, tisztátalanság és engedetlenségnek, megkeményitik sziveiket és gátat vetnek szellemi fejlődésök elé. S mi származik mindebből? Szenvedélyek, csak nehezen vagy soha ki nem gyógyitható betegségek, munkaképtelenség, kedvetlenség és közönyösség, józanészbeli fogyatkozás és ezekből szegénység, a nemes, szép és jónak ignorálása, egyszóval: proletarismus minden irányban. Hogy ily egyének ivadékai mindezen tulajdonságokat öröklik, alig fogja valaki tagadni.

Igen szomoru való, hogy szeszes italok mértéktelen élvezete a palotától egészen le a kunyhóig terjed. S már a gyermekvilágban virtusság gyanánt tüntetik fel. Hiszen csak a napokban olvastuk, hogy egy fiu a pálinka által megmérgezve halva találtatott. Aradon is történt, hogy egyik szeszgyár istálójában egy 9—10 éves iskolás fiut — B. L.-t — a pálinka megölte. Positiv tudomásom van arról, hogy magukat intelligens polgároknak tartó szülők azon mottó alatt: „H a d d e r ö s ö d j ö n;" pálinkával és erős borral itatják magzataikat. Pedig ha tudnák az illető szülők, mily bünt követnek el saját vérök és a társadalom ellen az által, hogy magzataikat ily lassu méreggel gyilkolják? A szeszes italok tulságos élvezete által megbénitott testi és szellemi képesség momentumában létrejött ember-egyed teljes életében hülye marad. 25 évi tanitóskodásom alatt e tekintetben bőséges tapasztalatot szereztem magamnak. Hogy a szülők gyermekeiket szeszes italokkal traktálják, az — amint a fennebbi idézetből kiviláglik — félreértésből származik. Pedig ez nagy árt követel. A gyermekek gyorsabban lélekzenek mint a felnőttek. Azoknak a vére alkalmasint gyorsabban élenyül, mint a felnőtteknél. Hogyha tehát a felnőtt ember csak annyi szeszt élvez, mennyi egészsége fentartásához — könnyebb vérélenyüléshez szükséges, biztositja vidorságát és életkedvét. Ha a napszámos, munkás ember több szeszt vesz magához, mint a mennyi egészsége — és munkakedvének fentartásához szükséges, meglopja saját énjét háztartásában. Mert a pálinka maga semminemü erőt nem kölcsönöz, hanem csak az élvező egyedet csupán arra képesiti, hogy a meglevő erejét könnyebben elfogyaszthassa: azaz a megkötött erő képességét mintegy feloldja. Ha a szeszes italok élvezete a fetnötteknél is nyavalyákat idéz elő, mily romboló hatást gyakorolhat az a gyesét mekekre! Minthogy a szesz s vér élenyülését fokozza, akadályozza a vért a hús- és zsirződésben (a gyermekeknél); de különösen nem képes az agyvelőnek tápanyagot nyujtani, minélfogva az agyvelő nem képes megizmosodni és igy az agyvelőből kiágazó és az érzékeket az agyvelővel összekötő idegek normálisan nem fejlődhetnek*) s l a s s a n b e k ö v e t k e z i k a f é l h ü l y e s é g. Nem-e tehát nagy ellensége a tanitásnak a pálinka?!

A természet titkait nem ismerő emberek nem igen törődnek avval, hogy ez vagy az a körülmény — mint pl. a lakhelyiség és annak tisztán nem tartása az egész családra végzetes lehet. Hiába magyarázza az értelmes az oktathatatlannak: mily veszélyes betegségeket rejt mehében a szük, nedves és sötét, szellőztetlen lakás. Az ilyen lakások a görvély- és gümőkór legkedvesebb melegágyai. Hogy a görvély- vagy gümőkór által megtámadott szervezet a szellemi téren nem fejthet ki oly tevékenységet, mint az ép, egészséges szervezet, önmagától értetődik; hiszen a sánta nem futhat versenyt az éplábuval. A rosz lakásokban sinlődő gyermekek, bármily kitünő legyen a dispositójuk, csakhamar eltompulnak és a tanulásra legtöbb esetben képtelenekké válnak. Ezen körülmény azonban némely tanitóra is valóságos csapás, különösen nagyobb városokban, hol többé-kevésbé (különféle, a tanitónak be nem számitható okoknál fogva) egyik tanitó a jobb házakból, más tanitó pedig szegény szülék gyermekeit kénytelen tanitani; s tudva azt, hogy az elöljáróság ugyanazon mértékkel szokta méregetni a két vagy több tanitó által felmutatott eredményt: mily kinokat kell kiállani azon szegény, természetöknél fogva gyönge gyermekseregnek tanitójuk részéről, ki — tudva azt, hogy ha a versenyben csak egy „fejhoszszal" későbben érkezik társánál — irgalmatlanul veszit renommejában. Részemről nem sajnálom a tanitót, hanem sajnálom azon gyermekeket, kik a tanulásban ugyszólván „lóhalálában" kergettetnek, s későbbi fejlődésre képtelenekké tétetnek. A mennyiségtani vagy erőmütani igazságok minden scrupulus nélkül alkalmazhatók a lélek törvényeire is: c s a k e g y e n l ő e r ő k é p e s e l b i r n i e g y e n l ő t e r h e t: 2+2=4 és nem 2+1=4. Lehet, hogy jobb idők is fognak bekövetkezni, midőn majd a gazdag nem fogja szégyenleni magát a szegény mellett ülni és ennek segitségképen hóna alá nyúlni.

Azt hiszem, hogy nem találkozik épeszü ember, a ki azt állithatná, hogy két gyermek egyenlő szellemi dispositio mellett, de az egyik jól táplálva és jól ápolva, a másik éhezve és elhanyagolva — az iskolában egyenlő előmenetelt tanusitsanak. A természet saját törvényeit nem tagadja meg. Ami a felnőtt embernek a munka, az a gyermeknek a játék. Ha a különböző nevelésü és ápolásu gyermekek játéknemét és menetét megfigyeljük, csalhatlanul tapasztalni fogjuk, hogy az lényegesen különbözik egymástól. Mig a jól ápolt gyermekek játékában több rendszert, addig a szegénysorsu gyermekekében több rendetlenséget tapasztalunk. Ez pedig az idegek és izmok ruganyosságától függ. Minél gyöngébb az ideg, annál rövidebb ideig birja kitartani a feszültséget és megforditva. Ugyanily arányban állanak az izmok. Ne vegyük drasticus hasonlatnak a következő példát: Ha egy járműre felteszünk bizonyos terhet és elébe fogunk jól táplált igavonó állatot, ugy az azt a terhet könnyüséggel és egyenesen fogja tovább huzni, ha pedig ugyanolyan korút, de rosszul tápláltat fogunk ugyanazon teher elé, ugy az csak nehezen és ide-oda tántorogva fogja azt tovább huzni, mig végre kimerülve, a hámból kidől. Minthogy a tanulás és tanitás szintén teher és pedig nagy teher, mivel nem annyira az izmokat, hanem a sokkal finomabb idegeket hozza expansióba, ugy önmagától értetődik, hogy a szegény és elégtelen táplálékkal élő gyermekek legtöbb esetben nem képesek a jobban tápláltakkal a szellemi téren lépést tartani. A szegény és elégtelen táplálékkal élő s rosz, szük és sötét lakásban lakó gyermekek többnyire a föntjelzett betegségekben szenvednek, melyek kifejlődését nagyban elősegiti a kellő táplálék hiánya. „Mens sana in corpore sano."

Külföld.

Az angol választások előképei.

Londonból jun. 17-iki kelettel jelentik: H a r t i n g t o n választóihoz intézett kiáltványában kiemeli, hogy addig nem szabad a lakosságot felhivni, hogy az ir parlament fölállitását elvben elfogadja, mig a Gladstone nyilatkozata szerint elkerülhetlenül szükséges föltételek megvalositásának terve elő nem terjesztetik. A parlamentnek ezuttal is az egész egyesitett királyságot, nem pedig annak csak egy részét kell képviselni. A parlamentnek jogában kell állania, hogy az alárendelt törvényhozó-gyülés fölött ellenőrzést gyakoroljon. Az igazságügy kezelésének oly hatóságok kezeiben kell maradnia, melyek a parlamentnek felelősséggel tartoznak. Hartington tagadja, hogy egyedül kényszerpolitika volna alkalmazható. Fönn kell tartani az igazságos törvényeket és a parlament méltóságát. O a szabadelvüpárt hagyományait nem adta föl, sőt ellenkezőleg teljes mértékben fönntartja azokat.

A mindlothiani szabadelvüpárti szövetkezet évi gyülésén R o s e b e r r y külügyminiszter levele olvastatott föl, melyben azon szilárd reményét fejezi ki, hogy a szövetkezet G l a d s t o n e h o z h ű m a r a d. A gyülés 52 szavazattal 14 ellenében elfogadott határozatban kimondja, hogy h e l y e s l i G l a d s t o n e i r-p o l i t i k á j á t.

Legujabb posta.

— A bajor képviselő ... junius 17-iki ülése ... és mindazonáltal nagyobbszabá... jelenetek mentek végbe. Az ülés déle... órakor kezdődött. A terem ...ősen keskeny; 158 képviselő számára meglé... helyet s igen rosz acusticával bir. A ...pviselők helyei félkörben a terem egyik hosszoldalát foglalják el, a másik hosszoldal az elnökségnek van fenntartva. Az elnökség és a miniszterek székei bőrrel vannak bevonva és a bajor oroszlánnal diszitve. A képviselők zöld padjai sötét fakeretükkel a legnagyobb egyszerüség benyomását keltik. A karzatok bejáratánál fegyveres katonák állnak: ez intézkedés 1870 óta áll fenn, a midőn a clericalisok a német birodalomhoz való csatlakozás ellen voltak és a kamara előtt nagy utczai tüntetés volt. A termet I. Miksa király életnagyságu képe disziti. Közönség aránylag csekély számmal volt jelen, az ujságirók karzatai tömve voltak.

Délelőtti 9½ órakor megjelentek a miniszterek. A 159 képviselő közül 155 jött el az ülésre, a többiek betegeknek jelentették magukat. ¾10 órakor O w elnök a következő beszéddel nyitotta meg az ülést: „A fájdalomtól lesujtva és mélyen meghatva hallották önök a gyászos eseményt. (A képviselők fölemelkedtek helyeikről.) Lajos király holtan fekszik székvárosában! Mi ismertük a királyt ifjusága és szépsége teljességében. Lelkesedés közt és lelkesitve lőn hivatott arra, hogy a met nép sorsára intézőleg befolyjon. Azonban egy sulyos betegség, elhárithatatlan kór ragadta meg kedelyét, törte meg erejét. A bajor nép szeretete és hüsége kipróbált és osztozik az anyakirályné és a királyi ház fájdalmában. Az országgyülés directoriuma tegnap kihallgatáson volt a regens-herczegnél s fájdalmának és gyászának adott kifejezést előtte. O királyi fensége kézszoritással mondott szivélyes köszönetet. Az önök beleegyezésével a fájdalom hasonló kifejezése fog az anyakirálynénak megvitetni. Az önök lelkiismeretességében érzik önök ama kötelezettséget, hogy hiven és változatlanul ragaszkodjanak az alkotmányhoz s ezzel megkezdjük az országgyülés negyedik sessióját."

A csendben hallgatott beszéd után L u t z miniszter felolvasta a regens proclamatióját, s tudatta, hogy a gyászos ügy elbirálása alkalmával nemcsak az a kérdés lesz szem előtt tartva, vajjon O t t ó király akadályozva van-e az uralkodásban, vagy nincs és szükség van-e mellette regensre, vagy nincs, hanem tisztázni kell azt a kérdést is, vajjon Lajos király életében szükség volt-e már a regensségre vagy nem. Az anyag, melyet önök elé terjesztünk, oly természetü, hogy az nem kerülhet teljes egészében a nyilvánosság elé. Legalább is jól meg kell fontolni, hogy mi hozassek nyilvánosságra. Kérjük tehát, válasszanak egy bizottságot, mely titkos ülésben, vagy az összes képviselők jelenlétében tanácskozzék. E bizottság a nyilvánosságrahozatal módozatait is meg fogja állapitani. Ha ez anyag nem lenne kielegitő, még ki fog egészittetni.

A 28 tagu bizottság kiküldésére vonatkozó inditvány egyhangulag elfogadtatott. Valószinü, hogy a miniszterium által előterjesztett anyag n e m f o g n y i l v á n o s s á g r a h o z a t n i.

— Orosz hang a bulgárfejedelem trónbeszédéről. A „Journal de St.-Petersbourg" S á n d o r bolgár fejedelem beszédéről szólván, melylyel a nemzetgyülést megnyitotta, különösen kiemeli azt a könnyedséget, melylyel a fejedelem a két országot érintő nemzetközi megállapodások fölött elsiklott. Azon interpretatio után, melyet a fejedelem e megállapodásoknak adott, jobban mondva, melylyel homályban hagyta azokat, utóvégre meg lehet érteni, hogy beszédében nem tett róluk említést. Azt azonban mindenesetre kerülnie kellett volna, hogy Szerbiáról ugy beszéljen, amint tette. Több eszelyesség és kevesebb önelégültség mellett fel lehetett volna fogni, hogy az érzékeny oldalakat kimélnie kell, ha másért nem, hát azon viszonyok érdekében, melyeket Bulgáriának szomszédságán kivül ápolnia kell, és a melyek bizonyára tulsulyra jutottak volna, ha a fejedelemnek nem tisztán személyes tekintetek adják szájába a szót.

— Németellenes „heczczek." A németellenes heczczek Franczia or szágban még folytonosan csodálatos tüneteket hoznak fölszinre. Nehány lap most külön rubrikát nyitott, a melyekben naponként utalás történik azon veszélyekre, a melyek Franczia országra a németeknek Franczia országban való tartózkodása által háramolnának. A hazugságok és elferditések, a melyek e mellett kifejezésre jutnak, fölötte roszakaratuak és izgatók, egyuttal azonban annyira gyermekesek, hogy kizárják a komoly czáfolatot. Igy például kitalálja a „France", hogy a német vezérkar egész sereg pinczért, virágáruslányt és biztositási ügynököt tart fenn Franczia országban, a kiknek rendesen értesiteniök kell Moltke grófot mindarról, a mit az utczán, a házakban, kávéházakban s egyes birtokokon tapasztaltak.

A legutóbbi 16 év története ismételten meggyőzött arról, hogy az efféle, számos franczának, csodálatos tudatlanság által táplált hiszékenységére irányuló otromba speculatio egyáltalában nem tévesztette el hatását. E szerint tényleg minden német, a ki ma Franczia országba utazik, ki van téve annak, hogy gyanuba veszik és az uj kémkedési törvény alapján üldözik és megbüntetik. Még Angliában is felismerték már azon veszélyt, a mely ama törvény tág szerkezete folytán minden idegent fenyeget — s az angol kormány hivatalos intést bocsátott ki az utazó angol közönséghez, a melyben különösen ajánlja, hogy megerősitett helyek közelében ne fényképezzenek és ne rajzoljanak s katonai őrnél az ut után ne tudakozódjanak.

TÁVIRATOK.

— A király utja Bosniába. —

Budapest, junius 18. (A z „A r a d i K ö z l ö n y" e r e d e t i t á v i r a t a.) A végleges megállapodások szerint ... király ő fel... ége f. évi szeptember elején tesz körutat Bosniában és Herczegovinában.

— Nikolics báró lemondása. —

Budapest, junius 18. (A z „A r a d i K ö z l ö n y" e r e d e t i t á v i r a t a.) Nikolics báró bosniai polgári adlatus, egészségi állapotára való hivatkozással, állásától való felmentését kérte. Már nehány hónappal ezelőtt intézett hasonló kérelmet legfelsőbb helyre, de Kállay miniszter kérésére egy ideig megmaradt még állásán.

— Ottó király állapota. —

München, jun. 18. (A z „A r a d i K ö z l ö n y" e r e d e t i t á v i r a t a.) Ottó király állapota reménytelen. Határozottan vonakodik ruháit felvenni s folytonosan ágyán ül. Bátyja szomoru végéről természetesen nem bir semmi tudomással, mert állapota meg nem engedi, hogy az esetről bármilyen formában is értesitsék.

NAPTÁR.

Junius 19. Szombat. Róm. kath. Julia, Gyárfás. — Prot. Szilvér. — Görög-orosz junius 7.) Theodor. — Nap kél 4 ó. 2 p. Nyugszik 8 ó.

Junius 21. Az aradi kereskedelmi- és iparkamara ülése d. u. 5 órakor, saját helyiségében.

Junius 24. Az aradvárosi önkénytes (uj) tüzoltókar juniálisa a csálai erdőben.

Junius 26. Az arad-csanádi egyesült vasutak részvénytársaságának rendes közgyülése d. e. 10 órakor Széchenyi-utcza 1. sz. alatt.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— A járványkórház ügyében a város közönsége felirt a miniszteriumhoz, kérvén a felterjesztett tervek leküldését, hogy azután megkezdhessék az épitkezést. A miniszterium a kérelemnek jelenleg azon okból nem tehetett eleget, mert a terveket a müszaki osztály még nem vizsgálta felül.

— Gyakorlati előadás a szőlőgyomlálásból. R á c z Sándor borászati vándortanár f. hó 26. és 27-én Kovaszinczon a szőlőgyomlálási (tisztogatás, válogatás) munkákból gyakorlati előadást tart. Miről a vidéki szőlőbirtokos urak azzal értesittetnek, hogy sziveskedjenek minél nagyobb számmal — vinczellériket magukkal hozva — megjelenni. Megjegyeztetik, hogy az első napon — junius 26. — Kovács Ágoston birtokos és második napon — junius 27-én — pedig Tones Ede szőlőjében lesz a gyakorlati előadás megtartva. Kovaszincz, 1886. junius 16-án. Neszli János, hegykapitány.

— A Szent-Péter-téri fiuiskolában tegnap fejezték be a zárvizsgálatot: délelőtt a III-ik, délután a IV-ik osztályban. Jelen voltak: V a r j a s s y Árpád kir. tanfelügyelő, H a u n Alajos és F r i n t Lajos iskolaszéki kiküldöttek és számos tanügybarát és szülő. A délelőtti vizsgálat a fiatal tanitónak, V a g á c s Ágostonnak dicséretére válik; mert tanitványai minden egyes tantárgyból öntudatosan feleltek; a miért is a kir. tanfelügyelő és a vizsgabiztosok megdicsérték. Ugyanesak m e g l e p ő e n sikerült a IV-ik osztálynak a vizsgálata, mert itt is igen ügyesen és készségesen feleltek a fiuk. Egy szóval mindenből kitetszett, hogy G e l l é r János feláldozással működött, s hogy tanitványait ügyes kezekből vette át.

— A templom-utczai leányiskolában tegnap folytatták a vizsgálatokat. Ezuttal az V. a. és V. b. osztályok növendékei mutatták be ezidei tanulmányaik eredményét. Ez az eredmény aztán meggyőzhetett mindenkit, hogy ebben a M á d a y Mátyás igazgató ur vezetése alatt álló intézetben nemcsak jelesen és kiváló buzgalommal tanitanak, de éppen ily szorgalommal tanulnak is. K i s s Ida kisasszony történelem- és magánnyelvből, S i m o n Karola k. a. a realis tanszakokról s végül R o t t e r János tanár ur a német nyelvből és egészségtanból tett kérdéseikre egyaránt szabatos és helyes feleleteket nyertek. Az előadott szavalatok között is a legtöbb igen jól sikerült. Ez az eredmény aztán teljesen megérdemlette tette az iskolaszéki hatóság megjelent képviselőinek, P é t e r f f y Antal és dr. S c h ö p k e s Ede uraknak a tanitói karhoz intézett meleg elismerését, melylyel szemben M á d a y Mátyás ur köszönte meg a hatósági képviselőknek fáradságát s egyuttal őket, valamint a közönséget is a még csak ezután tartandó ének-, franczia nyelv- és kézimunka-vizsgálatra meghivta.

— Szélhüdés érte. K n a u e r József petrisi jegyzőt tegnap délelőtt 10 óra tájban, a S i m a y-féle fürdőben, amint a meleg kád-fürdőből kilépett, hirtelen szélhüdés érte. Még annyi ereje volt, hogy csengetett s az elősiető szolgát orvosért küldte. Mire azonban az orvos, dr. D a r á n y i János — kit, éppen arra kocsizván behivtak — segélyére sietett, már késő volt. Már csak halálát constatálhatta. Az esetről jelentés tétetvén a rendőrségnek, S o m o g y i László alkapitány és dr Posgay Lajos tb. főorvos kiséretében a helyszinére sietett s az esetről jegyzőkönyvet vett fel. A jegyző kilétét alig lehetett megállapitani, senki sem ösmerte, ruháiban semmi nevére vonatkozó jegy, tárczájában semmi irat nem volt, amiből kilétét sejteni lehetett volna. Egyedül kabátja bélésében volt bevarrva a készitő czég Blau János neve, ez vezetett nyomra; az előhivott szabásza az elhunytban K n a u e r József petrisi jegyzőt ösmerte fel. Tőlle tudták meg azt is, hogy a jegyző Gyula nev... ... a „Három király"-ba szállott. Az elhunyt szorgalmas, derék tisztviselő volt s már hosszu idő óta a legnagyobb pontossággal és buzgalommal vezette hivatalát.

— Az I-ső aradi hadász-betegsegélyző-egylet elnöksége ez uton is tudatja az egylet t. rendes és pártoló tagjaival, hogy Maros-, illetve uszoda- és tükörfürdő-jegyeket 10 krra leszállitott árért Löwy S. ur rendes tag üzletében (Szabadság-tér és Forray-utcza sarkán) kaphatnak. Ezen jegyeket ugy az egy-

*) Ezt leginkább lehet tapasztalni az irásnál és rajznál.

let rendes és pártoló tagjai, valamint azoknak nejei és családtagjai használhatják. — Ugyancsak a fentnevezett egylet elnöksége a következő meghivást küldte be lapunkhoz: Van szerencsénk a t. cz. választmányi tag urakat a f. hó 20-án d. u. 3 órakor az egylet ideiglenes hivatalos helyiségében (Pöltzl-féle kávéház mellékhelyiségében tartandó) rendes havi választmányi ülésre tisztelettel meghivni. Tárgysorozat: 1. A mult ülésről felvett jegyzőkönyv hitelesitése. 2. A „junialis"-t rendező bizottság jelentése és ez ügyben a további intézkedések megtétele. 3. A tagok felvétele. 4. Egyéb egyleti ügyek elintézése. Kelt Aradon, 1886. évi junius hó 16-án. Az elnökség.

— **Zsaroló bérkocsis.** A kapitányi hivatal tegnap 5 forinttal birságolta meg a 20-ik számu kétlovas bérkocsi kocsisát, ki egy utazótól nagyobb dijat akart kicsikarni, mint a mennyi szabályrendeletileg meg van állapitva.

Hazánk és a főváros.

— **Natália szerb királyné** megváltoztatta fürdői tervét. Elmegy ugyan Szliácsra, de ott csak nehány napot fog tölteni s aztán Tátrafüredre utazik, melynek természeti szépségeit nagyon dicsérték előtte. Ott hosszasabban fog időzni. — Csütörtökön délelőtt a királyné, udvarhölgyei s főudvarmestere, valamint gróf Zichy Jenő társaságában az Andrássy-uti tanitónőképző-intézetet és az ezzel kapcsolatos polgári leányiskolát látogatta meg. Fél tizenegykor érkezett s másfél órán át időzött ott. A virágokkal és szőnyegekkel diszitett kapu alatt Zirzen Janka igazgatónő fogadta, tovább bá Vécsei Tamás és Galgóczy Károly igazgató-tanácsosok s a tanárok és tanitónők kara. Zirzen Janka urnő franczia nyelven üdvözölte a királynét, kinek gr. Zichy Jenő mutatta be az igazgatóság és tantestület tagjait. Natália királyné franczia és német nyelven nehány szives szót intézett hozzájok, aztán megkezdte szemléjét. A kézimunka-teremben elhelyezett különféle munkák megszemlélése után a diszterembe ment, hol a bennlakó növendékek csinos kardallal fogadták, mely láthatólag kellemesen lepte meg. Azután bejárta a tantermeket, huzamosabban időzött a polgári leányiskola egyes osztályaiban, német nyelven nyájasan intézve kérdéseket a növendékekhez. Megtekintette a hálótermeket s aztán az ebédlőt, hol az asztalon vajas kenyérdarabokat pillantott meg és mindjárt kitalálta, hogy ez a növendékek „tiz órai"-ja, mely a látogatás miatt maradt ott. „Szegény kicsikék, most miattam nem is reggelizhettek", mondá mosolyogva. „Majd küldök nekik czukorkákat." Meg is kérte gróf Zichy Jenőt, hogy nevében sok czukorkákat küldjön az intézetbe. Bucsuzóul kezet fogott a hölgyekkel s az épület előtt egybegyült nagy számu közönség éljenzései közt kocsizott el. D. u. Popovits V. Istvánt, a Thökölyánum igazgatóját, hivatta magához, behatóan kérdezősködve a vezetése alatt álló intézet szervezete és berendezése iránt. A kihallgatás közel háromnegyedórát vett igénybe és a királyné több izben kifejezte hazánk és nemzetünk iránt való rokonszenvét. „A magyarok valóban nagy hazafiak — jegyzé meg Natália királyné — sok gyönyörü intézetet teremtettek hazafias adakozásból, tőlük mi szerbek is példát vehetnénk" Délután négy óra felé Sándor trónörökös gróf Hunyady László és udvarhölgyei társaságában a zugligetbe kocsizott a szerb királyasszony s onnét a Svábhegyre ment át. Hét óra felé tért vissza az „Angol királynő"-be. Estélyi toilettet öltött és az operát látogatta meg. Sándor trónörökös a nemzeti muzeumban a természetrajzi- és képtárakat tekintette meg, aztán a Deák-szobát, hol egy Deák-arczképet is kapott, melynek nagyon megörült. A kis herczeg megjelent a Grill Károly udvari könyvkereskedésében is és több magyar vonatkozásu könyvet vett, ugyszintén szerbek használatára irt magyar nyelvtant.

— **Pogány Györgynek Hunyadmegye közgyülése.** Hunyadvármegye legutóbb tartott közgyülésén, mint a Déván megjelenő „Hunyad" irja, miután a főispán meghivására kiküldendő bizottságot az alispán kijelölte, Lázár György kért szót s emlékezetbe idézvén a jelenvoltaknak, hogy a megye főispánja ez év tavaszán töltötte be főispáni működése 25-ik évét, inditványozta, hogy ez alkalomból a közgyülés által is üdvözöltessék. Az inditvány elfogadtatott s az üdvözlet megtételére Dobay Károly kéretett fel. Csakhamar belépett a főispán s miután megnyitóját ismételt helyeslések közt elmondotta, Dobay Károly teljesité az üdvözletet. A közgyülésnek csak ma van alkalma, mondá — ennek teljesitésére. Csak tisztteltetés, egyszerü szavakkal, szivből szivhez akar szólani. A haza és trón hü szolgálatában töltötte a főispán e 25 évet és viruló egészségben érte meg a fordulót. Érdemeit, a melyekért méltó tiszteletben részesül, ismerik a felsőbbek és ismeri két törvényhatóság. A lefolyt 25 esztendő sok viszályt és átmeneti nehézséget látott; de a főispán mindezek között rendületlenül hü maradt a hazához és a trónhoz. Isten tartsa meg e széken sokáig, mint Hunyadmegye valódi atyját! A főispán látható megindulással felelt ez elénk éljenzéssel fogadott szép beszédre. Nem tagadja, hogy jól esik az üdvözlet, mert mi lehet nagyobb jutalom a közpálya harczosára nézve, mint a jók elismerése? Élete nyitott könyv. El meri mondani a költővel, hogy ha ujra kezdhetné, éppen ugy folytatná. Köszönetet nyilvánit Hunyadmegyének a trón és a haza iránti hüségtől áthatott támogatásért. Bejelenti, hogy e mai nap emlékére a megye javára szolgáló alapitványt tesz, amelynek [illegible]teit a jövő gyülésen fogja közölni. A [illegible]nzésel fogadott beszéd után dr. [illegible] Fekete Ferencz inditványára [illegible]gyülés, hogy e szép ünnepély lefolyását [illegible] jegyzőkönyvileg megörökiti.

— **Gyujtogatás az ó-budai hajógyárban** czimmel a „Budapesti Hirlap" egy sensatiós ujdonságot közöl, melyet azonban, minthogy a többi fővárosi lapok arról egyáltalán nem emlékeznek meg, csak fenntartással veszünk át. A Romániával való vámháboru kitörése óta a dunai gőzhajós-társulat az összes alkalmazottjainak kétharmadrészét elbocsátotta. Ötvenezer ember vesztette ezáltal a kenyerét, mert a Regensburgtól Szulináig terjedő forgalomban eddig 73 ezer ember volt alkalmazva s ezek létszámát ebben a hónapban 23 ezerre szállitották le. Az ó-budai hajógyárból is, hol máskor 5000 munkás szokott dolgozni, a mindinkább mutatkozó üzletpangás miatt lassankint elbocsátottak 3300-at, ugy, hogy ott mostanában már csak 1700-an dolgoztak. Az utóbbi időben végre ezek közül is elbocsátottak 700-at, a még megmaradt ezer munkást pedig csak reggeli 6 órától délutáni 2-ig dolgoztatják háromnegyed napi bérért. Az elbocsátott munkások valamelyikének elégedetlensége abban tört ki, hogy tegnap a többi munkások közt belopódzott a külön szigeten épült óriási gyártelepre, elbujt a fürészelő szinben, hol roppant mennyiségü száraz faanyag van összehalmozva, s délután 4 óra tájban egy rakás deszka alá tüzet rakott. Azután sietve elmenekült. A tüz csakhamar meggyujtotta a deszkarakást s pár pillanat alatt a legnagyobbmérvü szerencsétlenség következett volna be, de szerencsére valaki véletlenül meglátta a füstöt és a lángokat, segélyért kiáltott, s a gyári tüzoltóságot föllármázta. A legénység gyorsan kivonult, az egész telep a veszedelem szinhelyére sietett, s a tüzet nagy erölködés után eloltották. Ha öt perczel később veszik észre, a rakodót nem lehetett volna megmenteni, s talán az egész telep is leég. Az igazgatóság erre azzal válaszolt, hogy a mai napon a még alkalmazva volt ezer munkást is elbocsátotta, s egy hónapra az egész telepen megszüntette a munkát. — Hogy a gyujtogatás tettese ki lehet, természetesen nem tudják, a gyár személyzete azonban meg van győződve, hogy csak valamelyik elbocsátott munkás lehetett.

— **A kaposvári maturansok.** A „Somogy" érdekes dolgokat ir a kaposvári főgymnasium életéből. Ez intézetben ugyanis közelebb folytak le az érettségi vizsgálatok Mészáros Nándor tankerületi igazgató, Fröhlich Izidor egyetemi tanár s Lenner Emil igazgató jelenlétében. A nyolczadik osztálynak mindössze 19 növendéke volt, holott ugyanez osztály nyolcz évvel ezelőtt hatvan fiuból állott s most a 19 közül is csak 11 került az érettségi vizsgálatra, melynek irásbeli részén is megbukott már egy, mig a szóbeli vizsgálaton megbukott négy és igy az összes tanulók közül mindössze hat ifjura mondhatta ki a vizsgáló bizottság az „érett"-et, a mi mindenesetre igen jellemzi a viszonyokat.

— **Meglötte a szakácsnéját.** Sensatios eset történt f. hó 14-én Ersemjénben. A délutáni órákban ugyanis egy lövés zaja riasztotta fel a szomszédokat, a kik nagyobbrészt az utczán élvezték az ünnepet. A lövés Reisman József földbirtokos házában történt, a hol a zsidó születésü szakácsne vérben uszva találtatott. A lövés forgópisztolylyal történt és a golyó a leány hasába furódott; de még eddig nem lehetett megtalálni. A leány nem vesztette el eszméletét és a nyomban megjelent szolgabiró kérdésére azt vallotta, hogy ő maga lötte meg magát, később azonban oda módositotta vallomását, hogy gazdája Reisman J. lötte meg. Okul azt hozza fel, hogy a kocsis elárulta, hogy tejet adott el, és e miatt gazdája megpirongatta; mikor pedig ő gorombán felelt, R. beszaladt a revolverért és hasba lötte. Reismann azt állitja, hogy ő a szobában volt, mikor a lövést hallotta, ekkor kiszaladt és beküldte a kocsist a konyhába, hogy nézze meg, mi történt. Minthogy a leány megmaradt utóbbi vallomása mellett: az érmihályfalvi csendőrség Reismannt a szolgabiró és a székelyhidi járásbiróság intézkedése folytán beszállitotta a székelyhidi járásbiróság börtönébe.

— **Rövid hirek.** A király ő felsége a csömöri rom kath., továbbá a kis-nyiresi és jánki görög.-kath. iskoláknak épitkezési czélokra száz-száz forintot adományozott. — Pojna bihari községből azt irják, hogy a görög-keletiek boszuból ellopták a görög-katholikus templom harangját. — Azudvari gyász II. Lajos bajor királyért junius 18-ától kezdve 16 napra rendeltetett el. — A magyar államvasutak személyvonata agyongázolt a minap T.-Sáp község határában egy Prima András nevü 80 éves süket és rövidlátó embert.

A nagy világ.

— **Az álnév.** Nemrégiben hunyt el egy fiatal asszony, ki Jeanne-Thilda névvel aláirt tárczáival (a „France"-ben, majd a „Gil-Blas"-ban) szép helyet vivott ki magának a szellemes boulevardirodalomban. Csak halálakor tudta meg a világ, hogy Jeanne-Tilda azonos egy fiatal előkelő delnővel és hogy tulajdonképeni neve Mme. Stevens volt. Kellemetlenül lephette meg a dolog bizonyos kékharisnyákat, kik környezetükben elhitették, hogy a „Jeanne-Thilda"-féle tárczákat ők irják. Leginkább van compromittálva az igazi Jeanne-Thilda tollaival páváskodó kék harisnyák közt M... d'A... asszony, ki ir regényeket, melyeket senki sem olvas. A tavaszt Florenczeben töltve, az ottani finom cosmopolita-társaságban, mint a Jeanne-Thilda-féle tárczák szerzője ünnepeltette magát. Midőn Stevens asszony halála alkalmából turpissága kiderült, M... d'A... asszony annyira elszégyenlette magát hazug dicsekedéséért, hogy angolosan, vagyis bucsu nélkül eltünt ünnepeltetése helyszinéről. Párisba se jött vissza. Valahol visszavonultan elmélkedik a comicus helyzeten, melybe hiusága juttatta.

— **Rövid hirek.** A király ő felsége meglátogatta a bécsi katonai árvaházat s meghallgatta a kicsinyek vizsgálatát is. — Salvator Ferencz főherczeg a mult héten tette le a katonai vizsgát a király által kinevezett katonai bizottság előtt; a vizsga három napig tartott és a főherczeg a tizenkét tantárgy közül tizből kapott jeles osztályzatot. — Scherr János, az ősz irodalomtörténész, ki már hetekkel ezelőtt sulyosan megbetegedett, mint a svájczi lapok irják, halálán van. — Annamban ujabb keresztény-mészárlások voltak; a zendülők Turanos környékén több falvat felpörzsöltek. — Lembergből távirják: A községtanács mai ülése alatt Mokilewski Ferencz községtanácsos, többszörös háziur, az ablakon kiugrott s összezúzott fejjel terült el a kövezeten. — Ausigban az ott levő vegyészeti gyárban e hó 13-án három munkás nagy beszélgetésbe keveredett s eközben egy csapot elfelejtettek bezárni. Igy történt, hogy az illető csövön nagy mennyiségü szénsav ömlött ki, mely mind a hármukat megfullasztotta.

Egy király öngyilkossága.

Vilmos német császár ugy nyilatkozott, hogy öt a bajor szerencsétlenség hire teljességgel lesujtotta. A „Germania" kigunyolja a Lutz-minisztériumot, melyet meg kell hagyni hivatalában, hogy keserves bünhödéssel tegye jóvá eddigi hibáit. A „Tageblatt" szerint a temetésen jelen lesznek a német és osztrák-magyar trónörökösön kivül a cumberlandi herczeg, a trónörökös nagyherczeg, Aosta herczeg, a svéd trónörökös, a belga király és két képviselője a franczia köztársaságnak.

Azon hirrel szemben, hogy Lajos herczeg, Erzsébet királyné fivére a kormány ellen intriguált, söt a király kiszabaditását tervezte, a leghatározottabban állitják, hogy Lajos herczeg tartózkodott minden actiótól; csak egyszer mondott egy odavetett megjegyzést, melylyel az állami bizottság fellépését helytelenitette, de ezt a megjegyzést csak a királyhoz való benső ragaszkodása sugalmazta.

A „Berliner Tageblatt" azon kiadását, mely Lajos király apocryph kiáltványát közli, birói végzés alapján lefoglalták.

A regensség kérdése kezdi Bajorország közvéleményét erősen foglalkoztatni. Seydel tanár már adott ki egy röpiratot e czimmel: „A regensség kérdése Bajorországban" és azt fejtegeti, hogy a regensség miatt az alkotmányt megváltoztatni nem szabad.

*

A király temetése szombaton 1 órakor fog megtörténni, s ugy tervezik a menetet, hogy az kikerülje mindazon utczákat és tereket, — mint a Maximilianstrasse és Maxmilianplatz — melyeket a király életében is sajátságos iszonynyal igyekezett kikerülni. 101 ágyulövés hirdeti a szertartás megkezdését. A menetet katonaság nyitja meg, utána jönnek a bajor főnemesek bérruhás szolgái, a szerzetek, az egyetemek és más tanintézetek, az udvari szolgák, az érsek és négy püspök, majd huszonöt ember ugy leboritva fekete posztóval, hogy csak a szemük látszik ki s viszik a király czimerét s egy-egy szál égő gyertyát mögöttük a szertartásmester és a hadsegédek. Erre jő a nyolczlovas halottas kocsi, a koporsón az uralkodó jelvényei és a házi rend. A kocsit a legfőbb méltóságok veszik körül, a szemfedő sarkait vive, a herczegek, a miniszterek, a lovagok, a nemesek, apródok, főtisztek stb. A menet négy óra alatt teszi meg az utat a kápolnától a Mihály-egyházig. A sirboltot háromszorosan pecsetelik le és három kulcs szolgál a koporsóhoz, egy a főudvarmesteré, másik az egyházé, harmadik a külügyminiszteré. Amint a temetésnek vége van, lovasok kiséretében Alt-Oettingbe viszik a király szivét, a hol már együtt van minden bajor uralkodónak a szive.

*

A Gudden temetése alkalmával óriási néptömeg özönlött az aui külvárosi temetőbe, amelynek halottas kamrájában Gudden tanár holtteste volt kiteritve. Minélinkább közeledett a temetés órája, annálinkább megtelt a temető, mely Gudden működésének szinhelye, a tébolyda közelében terül el. A sirhely körül már dél óta száz meg száz koszoru feküdt, melyek a ravatalon már nem voltak elhelyezhetők; kevéssel a szertartás előtt érkezett meg az anyakirályné gyönyörü koszoruja. A királyi ház csaknem minden tagja, első sorban a regens herczeg szintén küldött koszorut. Ottó király képviseletében Prankh testörkapitány és báró Redwitz udvari marsall jelentek meg; megjelentek az összes miniszterek, az egyetemi tanárok és számos küldöttség. A beszentelés után előlépett Rothammer és gyászbeszédet mondott, melyet ekkép végzett: Meghalt a küzdtéren, mint valódi orvos a hazáért és királyért. Ezután Kerschensteiner, a bajor gyógyászok vezetője és dr. Eller, az orvosegylet képviselője szóltak, majd a tébolydaorvosok képviselői beszéltek. Mindegyik szónok koszorut tett a koporsóra. Utóljára a bonni „Svevia" képviselője szólt. A temetésen jelen volt Gudden öt fia, akik élénk részvét tárgyai voltak; a női tagok otthon maradtak. A requiem Guddenért julius 1-én fog megtartatni s arra megérkezik a szerencsétlen orvos Amerikában lakó leánya. A halottat a családi sirboltban, 1875-ben elhunyt Jenő fia mellett temették el.

*

A bajor kamara elé terjesztett iratokban hir szerint igen körülményesen van elmondva az is, hogy Lajos király magát XIV. Lajosnak tartotta. Lajos király éjfélkor szokott ebédelni és rendesen 15—20 személyre terittetett. A király csak egyedül ebédelt, de a lakájok tartoztak kiszolgálni a meg nem jelent többi vendégeket, akikkel a király beszélgetni szokott. E láthatatlan vendégek a versaillesi udvar hires személyiségei voltak és a király ezekkel a XIV. Lajos korabéli eseményekről, a versaillesi épitkezésekről és a maga kastélyairól beszélgetett, néha órákon át. E furcsa beszélgetést senki sem merte megzavarni.

*

Ez iratok kimeritően fogják igazolni a miniszterium intézkedéseit és a német lapok hangsulyozzák, hogy a történtekre teljes világot kell deriteni, mert a bajor nép ugyis gyanakodva nézte a regensség behozatalát és gyanujának a király halála ujabb tápot adhat. Arra utalnak, hogy a kormány elébb is ismerhette a király lelki állapotát, de csak akkor látta szükségesnek fellépni, mikor a cabinetet el akarta bocsátani.

Egy párisi lap azt fejtegeti vezérczikkben, hogy a királyon 1871. óta kezdték észlelni az elmezavart és ezért ezt nyilván az önállóság elvesztése miatti fájdalomnak kell betudni.

A „Fremdenblatt" szerint a haláleset hivatalos felvételénél constatáltatott, hogy semmiféle végrendeleti intézkedést sem találtak.

Frankenburger szabadelvüpárti képviselő tervezett inditványa, mely végleges kormányforma alkotását czélozza, a szabadelvüpártnál nagyon csekély pártolásra talál és ugy látszik, hogy a clericalisok sem akarják e kérdést bolygatni.

*

Lajos király adósságaira vonatkozólag jelentik, hogy az elhunyt Károly herczeg nagy vagyona tudvalevőleg per tárgyát képezte és az a bajor királyi ház secundo-geniturájának itéltetett oda. Ez Ottó herczeg volt, aki azonban midőn király lett, megszünt a vagyon élvezetének jogával birni. Károly herczeg óriási vagyona tehát csak akkkor marad meg számára, ha lemond a koronáról. A czivillista pénzügyi zavarának igen előnyös megoldása az lenne, ha megvalósulna több hirlap az az értesülése, hogy a spanyol királyné meg akarja venni a herren-chiemseei szigetet és kastélyt és ezért 12 millió márkát lenne hajlandó fizetni. A hitelezőknek különben rosz kilátásaik vannak, mert sem Ottó király, sem az agnátusok nem kötelesek az elhunyt király adósságait fizetni.

*

Nagy feltünést kelt Münchenben a „Neueste Nachrichten" egy közleménye, hogy Lajos bajor király alantasabb alkalmazottai által tárgyalásokat folytatott az orleansi herczegekkel, a kik uj kastélyok épitésére oly föltétel mellett ajánlottak föl neki negyven millió frankot kölcsön, hogy Bajorország esetleges ujabb franczia-német háboru alatt semleges maradjon. Más lapok azt irják, hogy az uj kastélyok tervei is készen voltak már. Igy a Falkenstein-kastélyé is, mely egy járatlan hegycsucson épült volna. Lajos király állitólag még a regensség proclamálása napján is 25,000 márkát utalványozott az állampénztárból a chevaulei takácsnak. A törvényszéknél folyton kihallgatják azokat, akik a hohenschwangaui és bergi utolsó eseményekről valamit tudnak, hogy minden részlet tisztába hozassék.

*

Csütörtökön Koppay, két év óta Münchenben lakó magyar festő, megrendelésre nagy pasztell-képet készitett a ravatalon fekvő Lajos királyról s azt este közszemlére kitette. A képet tömegesen nézik. Sokszorositják, ára 5000 márka.

Szerkesztői üzenet.

— **K. D. jegyző urnak Prezesten.** Ön azt irja, hogy szeretné tudni, mily complicatiónál fogva nem tudta a járási orvos az ön törött lábát meggyógyitani, s tette örökre nyomorékká? Egyuttal kijelenti, hogy ez ügyre és személyére vonatkozólag az orvos urat orvosi esküje alól feloldja. — Kivánságának ezen közlésével eleget tettünk.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

— **Származási bizonyitványok a török vámkezelésnél.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara ezennel közhirré teszi, miszerint a török kormány, tekintettel arra, hogy Romániával szemben f. évi juniushó 21-től fogva magasabb beviteli vámok lépnek életbe, elrendelte, hogy a Fekete-tenger kikötőin át Törökországba szerződéses államokból érkező áruk, a szerződéses tételek szerint csakis származási bizonyitványok előmutatása mellett vámkezelendők. Ezen bizonyitványoknak vagy a származás helyén székelő török consulatus, vagy ilyennek hiányában a kilépő vámhivatal hitelesitésével kell ellátva lenniök.

— **Pótlék a kőszénforgalom dijszabásához.** A felső-sziléziai osztrák-magyar kőszénforgalom 1884. évi novemberhó 1-től érvényes kivételes dijszabásához f. évi juniushó 25-én a IV. sz. pótlék lép hatályba, mely Ács, Almás-Füzitő, Tata-Tóváros és Ujszőny állomásokra uj, mérsékelt dijtételeket, továbbá Kleophasgrube állomásnak a dijszabásba való felvételét, valamint a szállitási feltételek némi változtatását tartalmazza. Ezen pótlék példányai a részes vasutaknál, valamint a m. kir. államvasutak dijszabási osztályában megszerezhetők. Budapest, 1886. junius 17. Az igazgatóság.

— **Az aradi közuti vaspálya** forgalmi kimutatása. Szállittatott: 1886. junius 1-től 15-ig, személyszállitás: személy 18147, bevétel 1799 frt 70 kr. Teherszállitás: 2600437 kilogramm, bevétel 1087 frt 17 kr. 1885. junius 1-től 15-ig személy szállittatott 17280, bevétel 1692 frt 75 kr. teher szállittatott 3220585 kilogramm, bevétel 1272 frt 41 kr. 1886. január 1-től junius 15-ig személy szállittatott 140815, bevétel 13938 frt 35 kr. teher szállittatott 30665875 kilogramm, bevétel 12398 frt 06 kr. 1885. jan. 1-től jun. 15-ig személy szállittatott 139623, bev. 13618 frt 05 kr, teher szállittatott 35315104 kilogram, bevétel 14312 frt 18 kr. Aradon, 1886. junius 18-án.

— **A népfölkelés és az életbiztositás.** Az „Assicurazioni Generali" igazgatósága arról értesit bennünket, hogy az állami jóváhagyás fentartásával elhatározta, hogy az életbiztositási ágban, a biztositottak érdekében több rendbeli ujitást fog a kötvényfeltételek közé felvenni, különösen a legmesszebb menő engedményeket teendi a népfölkelésre kötelezettek érdekében. Ugyanis a kötvény, ha a biztositás már legalább egy év óta érvényben volt, a népfölkelésre kötelezett biztositott irányában jogérvényét minden pótdijfizetés nélkül az esetre is megtartja, ha az illető tényleges hadi szolgálatra fogna behivatni és pedig 15,000 frt erejéig terjedő biztositásnál a teljes összegre és az egy és ugyanazon egyén életére szóló nagyobb biztositásnál 15,000 frtig. Ezen kedvezményben a társaságnál már biztositottak is részesülnek, amennyiben azoknak megengedtetik, hogy mostani kötvényeiket kicserélhessék az ujabb feltételeknek megfelelőleg kiállitott kötvényekkel. — Örömmel üdvözöljük ezen ujitást, mely oly hatályos módon tesz eleget a mai kor kivánalmainak. A nagy iparos és közgazdasági intézmények mérvadó képviselőinek kétségtelenül nemcsak üzleti feladatuk, hanem egyszersmind kötelességük is, hogy lehetőleg számoljanak a napi kérdésekkel. — A népfölkelési törvény az életbiztositási intézményt ily kötelességgé vált feladattal állitja szembe, melynek szabadelvü megoldására első sorban is a nagy és hatalmas belföldi biztositó társaságok kötelezvék. — Hogy az „Assecurazioni Generali" tudatában az általa elfoglalt előkelő állásnak, ezen az egész népességre nézve kiválóan fontos ügyben is első vala, mely megtette az elhatározó lépést, teljes elismerést érdemel.

Szeszüzlet.

(Junius 18.)

(B.) Készáru nagyban 26.25—26.50 kicsinyben 26.75, hordó nélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatőzsde.

(Junius 18.)

Kevés kivitel, jó vételkedv, szilárdan tartvák. Őszi buza 7.56—7.57, tengeri juniusra 5.21—5.22, tengeri julius-augusztusra 5.25 5.26, őszi zab 6.04—6.06, káposzta-repcze 10.15—10.25, repcze 9.12—9.25, uj tengeri 5.40—5.41.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, junius 17. Az üzlet kellemes. Magy. urasági öreg, nehéz 39.——40. – frtig, magyar urasági fiatal nehéz 42.——42.50 frtig, magyar urasági fiatal közép 42.50—43.50 frtig, magyar urasági fiatal könnyü 42.—43— frtig, magyar szedett nehéz 43.——44 — frtig, magyar szedett közép —.——.—— frtig, magy. szedett könnyü 42.½—43.½ frtig, romániai bakonyi átmeneti nehéz —.————.— frtig, rom. átmeneti bakonyi közép —.——.— frtig, rom. átmeneti bakonyi könnyü —.——.— frtig, rom. átmeneti eredeti nehéz —.——.— frtig, rom. átmeneti eredeti közép —.— —.— frtig, szerbiai átmeneti nehéz 41.½—42.½ frt, szerb. átmeti közép 41.½—42½ frtig, szerb. átmeneti könnyü 41.½—42.½ frtig. Hizó egy eves élősulyban —.——, hizó 2 éves makkos élősulyban 4% —.—.— forint, 1 éves hizó a vasutról mázsálva —.——.— frtig. Az árak hizlalt sertéseknél páronként 45 kilós 4%-os levonással métermázsánként értendők. Makkos sertés, élősulyban 4% levonással —.——.— forint. — Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmenetiek adattak át, vevőn- s páronként 3 arany vám fejében megtéríttetnek.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1886. évi juniushó 18-án.

Magyar aranyjáradék 4 sz.	106.15
Magyar papirjáradék 5 sz.	94.75
Magyar vasuti kölcsön	154.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1. kib.	100.40
Magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	128.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib	120.25
Magyar földtehermentesitési kötvény	105.—
Magyar földtehermentesitési kötv. záradék	105.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	105.—
Temes-bánáti földtehermentesitési köt. zár.	105.—
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	105.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési köt.	105.—
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	100.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	120.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	125.—
Osztrák járadék papirban	85.20
Osztrák járadék ezüstben	85.75
Osztrák járadék aranyban	116.50
1860-iki osztrák államsorjegy	139.—
Osztrák-magyar bankrészvény	880.—
Magyar hitelbankrészvény	288.—
Osztrák hitelintézeti részvény.	281.40
Cs. és kir. arany	5.93
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.98
Német birodalmi márka	61.95
London (3 havi váltókért)	126.15
20 markos	12.38

IDEGENEK NÉVSORA.

(Junius 18.)

Fehér-kereszt-szálló. Lipthay Dénes, birt., Kolozsvár. Gábosy Miklós, birt., Kolozsvár. Báró Splény, B., birt., Bpest. Kiss S., igazgató, Lugos. Stefán K.i gyáros, Lipose. Horváth B., plébános, B.-Csaba. Löw S., Stern Sándor, Hammel E., Koperly F., Wessely F., kereskedők, Budapest. Israel József, Lösch Lajos, Fránecs B., Brody József, Bauer G., kereskedők, Bécs. Keller Antal, keresk., Hamburg.

Nádor-szálló. Henneberg Károly, táborszernagy, Bpest. Urbán Andor, birt., Simánd. Papp Sándor, birtokos, Kunágota. Kovács J., birt., Debreczen. Sugár B., keresk., Kovácsháza. Fényesy Anna, magánzó, B.-Csaba. Zsurokovszky J., kőfaragó, Simánd. Dr. Berényi A., ügyvéd, B.-Gyula. Máthé K., adófelügyelő, Déva. Krausz S., keresk., Bpest. Stengl Adolf, keresk., N.-Becskerek. Weisz E., keresk., Bécs. Demutz L., vendéglős, Pankota.

Háromkirály-szálló. Juhász Gábor, birt., Dombiratos. Kohn Lipót, bérlő, Laloszincz. Lele István, jegyző, Agris. Treitlinger J., keresk, Soborsin. Rosz Bernát, keresk., Sulicza.

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

Közlekedés.

A vonat ind. Aradról.		A vonat érk. Aradra.	
Csabai vegyes von. reggel	6.20	Csabai vegyes von. d. u.	6.28
Budapesti szem. von. d. u.	12.31	Budapesti vegy. von. regg.	5.45
„ vegy. von. este	9.17	„ szem. von. d. u.	4.10
Erdélyi vegy. vonat reggel	6.15	Erdélyi szem. vonat d. e.	11.41
„ szem. vonat d. u.	4.30	„ vegy. vonat este	8.42
Temesvári vegy. von. regg	6.05	Temesvári szem. von. regg.	9.27
„ gyors vonat este	9.02	„ gyors. von este	8.10
Borossebesi vonat reggel	6.25	Borossebesi vonat reggel	9.28
„ vonat d. u.	4.25	„ vonat este	7.12
Szegedi szem. vonat regg.	4.30	Szeged szem. vonat regg.	8.14
„ vegy. vonat d. u.	12.10	„ egy. vonat este	8.47
A radnai omn. vonat esti	7.4	A radnai omn. von. éjjel	10.38

Nyilttér.*)

Hogy egészséges és jó fogakkal birjunk, azokat mulhatlanul mindennap tisztitanunk kell. A fogak tisztitására a legczélszerübb és legjobb szer a

Dr. Popp J. G.

cs. k. udvari fogorvos (Bécs, I. Bognergasse Nr. 2.) valódi

Anatherin-szájviz, fogpászta és fogpora,

mely Aradon Schäffer Adolf, Rozsn ay Mátyás, Ring Lajos, Kiss István és Földes Kelemen gyógyszerész uraknál, Tones F. és társa, Elias Armin, Tones Ferencz és Ede, Ernyei Gyula, Maresch Gyula és Marx Adolf urak kereskedésében.

Uj-Aradon: Ternájgó Caesar gyógysz.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

BUDAPESTI TŐZSDE.

Junius 17.

	Pénz		Áru	
M. kir. aranyjár. adóment. 4%	106	50	106	75
„ „ papirjáradék adóment. 5%	95	—	95	30
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fr.) 5%	154	—	154	50
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	154	—	154	50
M 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	100	40	100	80
M. 1873. kel. ár. v. ezb. (els.) adóment. 5%	128	50	129	50
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	120	25	121	—
M. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	120	25	120	75
„ „ „ 50 frt drbja	119	75	120	25
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	125	—	125	50
M. k. földtm. kötvények 5%	105	—	105	50
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	105	—	105	75
M. k. földtm. kötvényektemesi 5%	105	—	105	75
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	105	—	105	50
M. k. földtm. kötvények horvát-orsz. 5%	105	—	105	50
M. k. földtm kötvények erdélyi 5%	105	—	105	50
„ „ erdélyi jelz. urb. vk. (100 forint 5%	98	—	99	—
Szőlődézsmaválт. kötv. (100 frt) 5%	100	—	100	50
Pest város kölcsöne 1870 évből 6%	106	—	106	50
„ „ „ 1871. évből 6%	109	75	110	—
Budapesti fő v. 1880. kölcsöne 6%	101	50	102	—
Budapesti bankegys. részvényt.	92	50	92	75
Magy. ált. hitelbank	289	50	290	—
Magy. jelz. hitl. II. kib. in. elismv.	130	75	131	—
Magy. lesz. és pénzváltó	92	40	92	60

	Pénz		u	
Magy. orsz. bank részvény-társaság	—	—	—	—
Osztrák hitelintézet	282	60	282	80
Osztr.-magyar bank	880		885	—
I. magyar iparbank	146	—	147	—
Pesti keresk. bank	602	—	605	—
Bécsi bizt. társulat	203	—	204	—
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	201	—	203	—
Első magy. általános bizt. társ.	3030	—	3045	—
Fonciere pesti bizt. társ.	69	50	70	—
Magyar-franczia bizt. társ.	190	—	195	—
Pannonia visszb. társ.	800	—	810	—
Concordia malom	518	—	520	—
Első budapesti malom	1175	—	1190	—
Erzsébet malom	246	—	248	
Hengermalom	610	—	615	—
Luiza malom	300	—	302	—
Molnárok és sütők malma	400	—	403	—
Pannonia malom	—	—	885	—
Viktoria malom	305	—	310	—
„Adria“ m. tengeri hajóz. részv. t.	—	—	—	—
Alföld-fiumei vasut 5%	192	—	192	50
Báttaszék domb.-zákány vasut 5%	185	50	186	—
Déli vasut 5%	187	—	188	—
Északkeleti vasut 5%	176	75	177	25
Erdélyi vasut 5%	190	—	190	50
Győr-sopron-ebenfurti vasut 5%	—	—	—	—
Kassa-oderbergi vasut 4%	153	25	153	75
Magyar galicziai vasut 3%	179	25	179	75
M. ny. v (sz.-győr-gráczi vasut 3%	174	—	174	50
Osztrák államvasut 3%	237	—	238	—
Pécs-barcsi vasut 3%	—	—	—	—
Tisza-vidéki vasut 3%	254	—	255	—
Osztr. dunagőzhajózási társ. 3%	414	—	416	—

	Pénz		Áru	
Pesti közuti vaspálya	474	—	476	—
Pesti közuti vasp. élvezet jegyek	274	—	276	—
Budapesti III. ker. takarékp.	79	—	81	—
Országos központi „	468	—	470	—
Pesti hazai első „	6900	—	7000	—
Egyesült Budapest fővárosi takp.	450	—	455	—
Magyar ált. takarékp. részvény	—	—	80	—
Alagut	138	—	140	—
Általános waggon kölcs. társaság	75	—	76	—
„Franklin“-társulat	215	—	217	—
Ganz és társa vasö. és gépgyár	778	—	782	—
Gschwindt-féle szeszgyár	360	—	365	—
Gyapjum. és biz. I. magyar	260	—	265	—
Keresked. épülete	650	—	—	—
Könyvnyomda „Atheneaum“	530	—	533	—
„ Pesti	965	—	975	—
Kőszénb. és téglagy. (Drasche)	244	50	245	—
Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénytársaság	77	50	78	—
Pesti építő-társaság	—	—	—	—
Rimamurány-salgótarj. vas. rvts.	81	50	82	50
Salgótarjáni kőszénb	146	—	147	—
Schlick-féle vasö. és gépgyár	164	—	166	—
Schlick-féle vasö. és gépgyár II. kib.	—	—	—	—
Serfőzde első magyar	890		900	—
Sertéshizlaló	310	—	312	—
Sóskuti kőbánya	—	—	—	—
Spódium- és csontlisztgyár	—	—	—	—
Szálloda-részvénytársaság	109	—	111	—
Tégla- és mészégető ujlaki	172	—	173	—
Török dohányrészvény	67	—	68	—
Gőztéglagyár kőbányai szelv. nélk.	273	—	274	—
M. jelz.-bank ny. kölcsönkötv. 5½	103	25	103	75

Záloglevelek.	Pénz		Áru	
M. földhitelint. papirérték 5½%	100	—	101	—
„ „ „ 5%	102	25	102	75
„ „ „ 4½%	99	75	100	25
„ „ arany v. ezüst 5%	128	50	129	—
„ jelzálogbank 5½%	101	50	101	90
„ „ 5%	101	—	101	50
Kisbirt. orsz. földh.-int. 5½%	101	25	101	75
Osztr.-magyar bank o. é. 5½	101	—	101	50
„ „ „ „ „ 4½%	101	50	102	—
„ „ „ „ „ 4%	99	—	99	25
Pesti m. keresked. bank 6%	102	50	103	—
„ „ „ „ 5½%	101	50	102	—
„ „ „ „ 5%	101	50	101	—
Albina tak. és hitelint. 6%	100	—	101	—
Elsőbbségek.				
Budapesti lánczhid 5%	105	—	—	—
Lloyd- és tőzsde-épület 5%	99	50	100	—
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorsj.	9	—	9	50
Osztrák vörös kereszt-egylet	13	75	14	25
Pénznemek.				
Cs.-kir. arany (vert)	5	93	5	96
Cs.-kir. arany (kör)	5	83	5	86
Osztrák-magyar 8 frtos arany	9	98	10	01
20 frankos arany	9	98	10	01
Osztrák és magyar ezüst	—	—	—	—
Német birod. bankj vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	61	90	62	—
Ném. bankp. 100 ném. bir. márkáért	61	90	62	10
Amsterdam 100 hollandi frtért	104	45	104	65
Páris 100 frankért	49	95	50	05
Svájczi pénzpiaczok 100 frankér	49	95	50	05
London 10 font sterlingért	126	25	126	55

Egy 28 éves

ispán,

ki a magyar, német, szerb és román nyelveket irás- és szóbelileg tökéletesen birja, 10 évet egyhuzamban a gazdasági téren működött és jelenleg egy uradalomnál alkalmazásban van, 3 évi hűséges jó magaviseletű szolgálata után más uradalomban ismét **ispáni állást** ohajt nyerni.

Bővebb értesitést ad az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatala (főtér, Neuman-ház). 397—3.3

Arverési hirdetmény.

Riesz Sámuel aradi közadós csődhitelezői választmányának határozatával a csődtömeghez tartozó összes igénymentes ingóknak — nevezetesen szappan, gyertya, fagygyu, kocsikenőcs, szóda, füszer- és gyarmatáruk bolti állványok, műhelyberendezési tárgyak és butoroknak — nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett leendő eladása elrendeltetett.

Az árverés **folyó évi juniushó 21. napjának d. e. 9 órakor a Halász-utcza 7. számu házban** veszi kezdetét, az itt elhelyezett áruk s egyéb ingóságok eladatása után pedig a **Szabadságtér és br. Simonyi-utcza sarkán levő ház boltheliyiségében** fog folytattatni.

Miről a venni szándékozókat értesitem.

Aradon, 1886. juniushó 10-én.

Dr. Rosenberg Miksa,
ügyvéd,
mint Riesz Sámuel közadós csődtömeggondnoka.

359—3.3

Egy 40 éves erőteljes **özvegy uri nő,** ki a **magyar, német, román** s **szerb** nyelveket tisztán beszéli, minden házi dolgokban jártas, és **14 évet** folyton egyhelyt mint

gazdasszony

van alkalmazva, ugyanily állást keres.

Bővebb tudósitással az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatala (főtér, Neuman-ház) szolgál. 396—3.3

2588—886 sz. 411—1.2

Árverési hirdetmény.

Az aradi **marosi kincstári nagyhidon** gyakorlandó vámszedési jognak az árverés eredményének elfogadását követő hó 1-től 1888. deczember végéig terjedő bértartamra uj árszabály alapján leendő bérbeadása iránt az aradi m. kir. államjószágigazgatóságnál **1886. julius 20-án, d. e. 10 órakor** zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre bérelni szándékozók 10 százalék bánatpénzzel ellátva meghivatnak.

Kikiáltási ár évenkénti **13120 forint.**

Az árverési feltételek és az uj vámárszabály alólirt államjószágigazgatóságnál (Deák Ferencz-utcza 33, 34. sz. a.) betekinthetők.

Aradon, 1886. junius 15.

M. kir. államjószágigaztóság.

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

Az ó-kori népeknek a fürdést a törvény parancsolta, napjainkban: a műveltséggel karöltve járó tisztaság iránti érzékünk és egészségünk követelik.

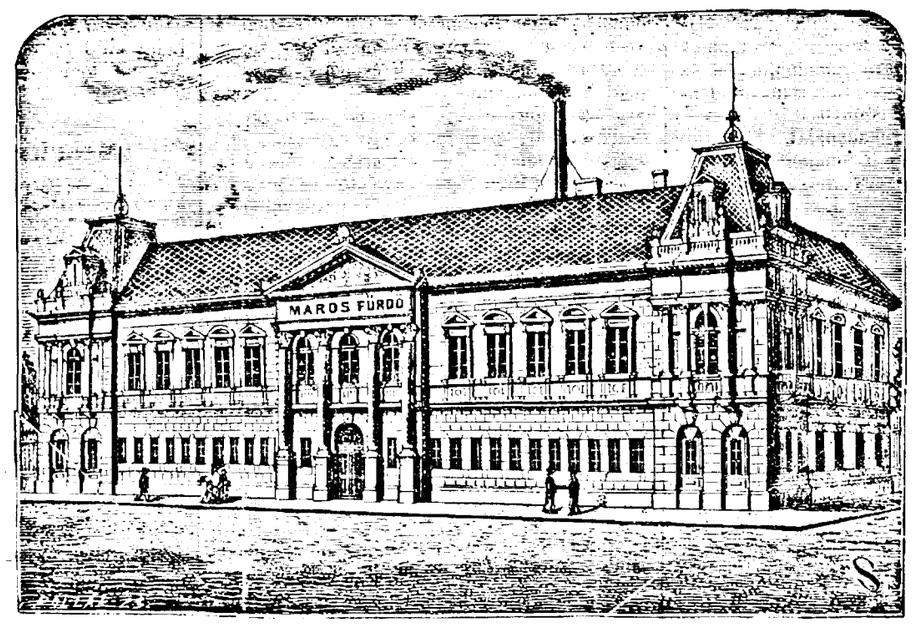

Egészséges ember jól érzi magát. — Kellemetlen érzés kezdődő betegség jele.

Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemetesebb neme mely testünket felüditi, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesitésére képesebbé teszi, vérünk rendes forgását előnyösen előmozditja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja: a hetenkénti legalább egyszeri **„fürdés.“**

A fürdés, kiválólag a gőztürdéssel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testnek felbőre lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s igy lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható nedvektől megszabadittassék; ezáltal egészségünk biztosittatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehessünk,

SIMAY ISTVÁN

A MAROS GŐZFÜRDŐ

tulajdonosa

a fürdési dijakat oly méltányosan állapitotta meg, hogy azt mindenki használhatja

GŐZFÜRDŐ.

Egy személy-jegy	70	kr.
10 db. bérlet	6 frt	— kr.
Egy deák- és katona-jegy	40	kr.
Egy gyermek-jegy	30	kr.

MELEG FÜRDŐ.

(uszoda és zuhany használattal.)

Egy személy-jegy	50	kr.
10 db. bérlet-jegy	4 frt	50 kr.

USZODA.

Egy személy-jegy	30	kr.
10 db. bérlet-jegy	2 frt	50 kr.
Egy deák- és katona-jegy	25	kr.
10 db. bérlet-jegy	2 frt	— kr.
Egy gyermek-jegy	20	kr.
10 db. bérlet-jegy	1 frt	50 kr.

Az uszoda télen is használható, mikor a helyiség fűtve, a viz pedig 20—22 fokra melegitve van.

Úszás tanitás	frt	— kr.

VIZGYÓGY-FÜRDŐ.

(a test edzésére,)

dörzsölés, masszirozás, uszoda, zuhanyok és a tornaeszközök használatával együtt.

Egy személy-jegy	50	kr.
30 drb. bérlet-jegy	13 frt	50 kr.

VILLANY-FÜRDŐK.

Egy személy-jegy ruha nélkül	1 frt	
10 db. bérlet-jegy	9 frt	

VAS- és MÓOR-FÜRDŐ.

Egy kettős szoba, kettős márvány-káddal, ruha és só nélkül:

Egy személyjegy ruha nélkül	1 frt	
10 db. bérlet-jegy	9 frt	50 kr.

MELEG KÁDFÜRDŐK.

zuhanynyal.

Egy I. oszt. márvány családi kádfürdő 3—4 személyre	80	kr.
10 db bérlet-jegy	7 frt	50 kr.
Egy I-ső oszt. márvány-kádfürdő anya és 2 gyermek részére	60	kr.
10 db. bérlet-jegy	5 frt	50 kr.
Egy I-ső oszt. márvány-kádfürdő 1 vagy 2 személy részére	40	kr.
10 db bérlet-jeg	3 frt	50 kr.

Nyári hideg KÁDFÜRDŐ

zuhanynyal.

Egy I-ső oszt. hideg kád-fürdő 3—4 személyre	50	kr.
10 db. bérlet-jegy	4 frt	50 kr.
Egy I. oszt. kisebb hideg kádfürdő 1—2 szem. részére	25	kr.
10 db. bérlet-jegy	2 frt	— kr.

A kádfürdőkön kivül minden fürdő ruhával értendő.

Külön ruha dijak:

Egy törülköző 3 kr., egy lepedő 7 kr., egy felöltő fürdő ruha 7 kr

Pénztárnyitás

nyáron reggeli 5 órakor;
télen reggeli 6 órakor.

Fürdés után jól érezzük magunkat. — A jólérzés egészség jele s biztositéka.

A váróteremben hideg étkek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak.

Szűrt Maros ivóviz 44—23.52

eladásra is havi bérlet nyittatik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Pipaszrak gőzzel való tisztitása igen jutányos áron elvállaltatnak.

„Egészség = ékesség.“ — „Tisztaság = boldogság.“

1182—886.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, miszerint Kovaszincz község tulajdonát képező regale-jog, a fél évi korcsmáltatási joggal egyetemben f. é. november hó 1-től számitandó 3 év és 2 hónapra, Kovaszincz község-házánál, **junius 27-én, d. e. 9 órakor** tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek bármikor a jegyzői irodában megtekinthetők.

Kovaszincz, 1886. junius 16.

Neszly János, jegyző. *Pribék Jakab,* helyettes biró.

Valódi angol

lovagló-nyergek,

s hozzávaló eszközök ugy mint **kantár** (duppla és szimpla) **kengyelszij, zabla, nyereg,** leszoritó gurtni, kengyelvas.

Angol nyereg szappan.

Lovagló eszközök és hajtó ostorok.

Lüttichi vadászfegyverek, revolverek és vadászati kellékek nagyraktára

ERNYEI GYULÁ-nál,

Aradon.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Közm. és közl. m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának f. é. junius hó 12-én 23060. sz. a. kelt m. rendelete folytán a m. kir. államvasutak igazgatósága vezetése alatt épitendő sunja-ujgradiskai I. rangu vasuton létesitendő **alépitményi, kavicsolási** és **felépitményi munkák,** továbbá az épületek és végre **pályaelzárás és beosztás helyreállitására** ezennel nyilvános **ajánlati tárgyalás** hirdettetik.

Ajánlatok a sunja-jassenováci és a jassenovai-ujgradiskai vonalrészeken végzendő munkákra **külön-külön** teendők.

A teljesitendő munkák megközelitő költségei, az egész vonalon kerekszámban **2787000 frtra** irányoztattak elő, mely összegből az első t. i. **sunja-jassenovaci vonalrészre 1,196000 frt,** a jassenovai-uj-gradiskai vonalrészre **1,591,000 frt esik.**

A részlettervek, a tervezeti árjegyzék és költség előirányzat, a munkák végrehajtására vonatkozó feltételek, továbbá az ajánlati minták és a pályázati feltételek a m. kir. államvasutak D/I szakosztályának épitési irodájában (Budapest, Andrássy-ut 25. sz. 1. em. 5. ajtó) f. é. **junius hó 22-től** fogva, reggeli 9 órától délutáni 1 óráig megtekinthetők.

Az ajánlat megtehetéséhez megkivántató müvelet szintén a fentebb emlitett helyiségben f. é. junius 22-től kezdve megszerezhető.

Ezen épités tárgyában teendő ajánlatok legkésőbben **f. é. julius 20-ának, déli 12 órájáig nyujtandók be** a m. kir. államvasutak igazgatósági épületében, Andrássy-ut 73—75. sz. a. az első emeleten, az A/I. (ált. igazgatási) szakosztály főnökénél.

Minden ajánlat bélyegezve, lepecsételve és a következő felirással ellátva, nyujtandó be:

„Ajánlat a sunja-ujgradiskai vasutvonalon létesitendő épitési munkák elvállitására.“

A sunja-jassenováczi vonalrészen létesitendő munkak elvállalására **30,000 frt,** a **jassenovai-uj-gradiskai** vonalrész munkái elvállalására **40,000 frt mindkét vonalrész munkáira pedig 70,000 frt bánatpénz ksszpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban,** legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon, vagyis f. é. **julius hó 19-én, déli 12 óráig** leteendő a m. kir. államvasutak főpénztáránál (Budapest, Andrássy-ut $^{73}/_{75}$. sz. földszint.)

Értékpapirok a letételt megelőző nap tőzsdei árfolyama szerint — de semmi esetre névértéken felül — a napi árfolyam 90 százalékával számittatik.

Posta utján beküldendő ajánlatok és bánatpénz térti vevény mellett adandók fel.

Budapest, 1886. junius hó.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

Nyomtatja és kiadja a „Széchenyi irodalmi intézet“ Aradon.